

---

10 Shrimaddevibhagavatamahapurane Dashamah Skandhah

---

१० श्रीमद्देवीभागवतमहापुराणे दशमः स्कन्धः

Document Information

Text title : Devi Bhagavata Mahapurana Skandha 10

File name : devIbhAgavatam10.itx

Category : purana, devI, devii, devibhagavatam

Location : doc_purana

Transliterated by : Vishwas Bhide, satsangdhara.net

Proofread by : Vishwas Bhide, satsangdhara.net

Latest update : March 30, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

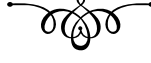

March 31, 2024

sanskritdocuments.org

---

૧૦ શ્રીમદ્દેવીભાગવતમહાપુરાણે દશમઃ સ્કન્ધઃ

૧૦.૧ પ્રથમોઽધ્યાયઃ । મનુકૃતં દેવીસ્તવનમ્ ।

નારદ ઉવાચ ।

નારાયણ ધરાધાર સર્વપાલનકારણ ।

ભવતોદીરિતં દેવીચરિતં પાપનાશનમ્ ॥ ૧ ॥

મન્વન્તરેષુ સર્વેષુ સા દેવી યત્સ્વરૂપિણી ।

યદાકારેણ કુરુતે પ્રાદુર્ભાવં મહેશ્વરી ॥ ૨ ॥

તાન્નઃ સર્વાન્સમાખ્યાહિ દેવીમાહાત્મ્યમિશ્રિતાન્ ।

યથા ચ યેન યેનેહ પૂજિતા સંસ્તુતાપિ હિ ॥ ૩ ॥

મનોરથાન્યૂરયતિ ભક્તાનાં ભક્તવત્સલા ।

તન્નઃ શુભૂષમાણાનાં દેવીચરિતમુત્તમમ્ ॥ ૪ ॥

વર્ણયસ્વ કૃપાસિન્ધો યેનાપ્નોતિ સુખં મહત્ ।

શ્રીનારાયણ ઉવાચ ।

આકર્ણય મહર્ષે ત્વં ચરિતં પાપનાશનમ્ ॥ ૫ ॥

ભક્તાનાં ભક્તિજનનં મહાસમ્પત્તિકારકમ્ ।

જગદોનિર્મહાતેજા બ્રહ્મા લોકપિતામહઃ ॥ ૬ ॥

આવિરાસીન્નાભિપદ્મદેવદેવસ્ય ચક્રિણઃ ।

સ ચતુર્મુખ આસાદ્ય પ્રાદુર્ભાવં મહામતે ॥ ૭ ॥

મનું સ્વાયમ્ભુવં નામ જનયામાસ માનસાત્ ।

સ માનસો મનુઃ પુત્રો બ્રહ્મણઃ પરમેષ્ઠિનઃ ॥ ૮ ॥

શતરૂપાં ચ તત્પત્નીં જહો ધર્મસ્વરૂપિણીમ્ ।

સ મનુઃ ક્ષીરસિન્ધોશ્ચ તીરે પરમપાવને ॥ ૯ ॥

દેવીમારાધયામાસ મહાભાગ્યકૃલપ્રદામ્ ।

मूर्तिं च मृण्मयीं तस्या विधाय पृथिवीपतिः ॥ १० ॥
उपासते स्म तां देवीं वाग्भवं स जपन् रडः ।
निराडारो जितश्चासौ नियमप्रतर्कशितः ॥ ११ ॥
अेकपादेन सन्तिष्ठन् धरायामनिशां स्थिरः ।
शतवर्षं जितः कामः क्रोधस्तेन महात्मना ॥ १२ ॥
भेजे स्थावरतां देव्याश्चरणीं चिन्तयन् हृदि ।
तस्य तत्तपसा देवी प्रादुर्भूता जगन्मयी ॥ १३ ॥
उवाच वचनं दिव्यं वरं वरय भूमिप ।
तत आनन्दजनकं श्रुत्वा वाक्यं मडीपतिः ॥ १४ ॥
वरयामास तान् हृत्स्थान् वरानमरदुर्लभान् ।
मनुरुवाच ।
जय देवि विशालाक्षि जय सर्वान्तरस्थिते ॥ १५ ॥
मान्ये पूज्ये जगद्धात्रि सर्वमङ्गलमङ्गले ।
त्वत्कटाक्षावलोकनेन पद्मभूः सृजते जगत् ॥ १६ ॥
वैकुण्ठः पालयत्येव डरः संडरते क्षणात् ।
शयीपतिस्त्रिलोक्याश्च शासको भवदाज्ञया ॥ १७ ॥
प्राणिनः शिक्षयत्येव दण्डेन य परेताराट् ।
यादसामधिपः पाश्री पालनं मादृशामपि ॥ १८ ॥
कुरुते स कुबेरोऽपि निधीनां पतिरव्ययः ।
हुतभुङ्क्नैरृतो वायुरीशानः शेष एव य ॥ १९ ॥
त्वदंशसम्भवा एव त्वच्छक्तिपरिभृङ्किताः ।
अथापि यद्दि मे देवि वरो देयोऽस्ति साम्प्रतम् ॥ २० ॥
तदा प्रह्लाः सर्गकार्ये विघ्ना नश्यन्तु मे शिवे ।
वाग्भवस्यापि मन्त्रस्य ये केचिदुपसेविनः ॥ २१ ॥
तेषां सिद्धिः सत्परापि कार्याणां जायतामपि ।
ये संवादमिमं देवि पठन्ति श्रावयन्ति य ॥ २२ ॥
तेषां लोके भुक्तिमुक्ती सुलभे भवतां शिवे ।
जातिस्मरत्वं भवतु वक्तृत्वं सौष्ठवं तथा ॥ २३ ॥

ज्ञानसिद्धिः कर्ममार्गसंसिद्धिरपि यास्तु हि ।

पुत्रपौत्रसमुद्दिश्च जायेदित्येव मे वयः ॥ २४ ॥

एति श्रीमद्देवीभागवते महापुराणोऽष्टादशसाहस्र्यां संखितायां

दशमस्कन्धे मनुकृतं देवीस्तवनं नाम प्रथमोऽध्यायः ॥ १०.१ ॥

१०.२ द्वितीयोऽध्यायः । विन्ध्योपाख्यानवर्णनम् ।

श्रीदेव्युवाच ।

भूमिपाल महाबाहो सर्वमेतद्भवविष्यति ।

यत्त्वया प्रार्थितं तत्ते ददामि मनुजाधिप ॥ १ ॥

अहं प्रसन्ना दैत्येन्द्रनाशनामोघविक्कमा ।

वाग्भवस्य जपेनैव तपसा ते सुनिश्चितम् ॥ २ ॥

राज्यं निष्कण्टकं तेऽस्तु पुत्रा वंशकरा अपि ।

मयि भक्तिर्दृढा वत्स मोक्षान्ते सत्यदे भवेत् ॥ ३ ॥

अेवं वरान्महादेवी तस्मै दत्त्वा महात्मने ।

पश्यतस्तु मनोरेव जगाम विन्ध्यपर्वतम् ॥ ४ ॥

योऽसौ विन्ध्यायलो रुध्रः कुम्भोद्भवमहर्षिणा ।

भानुमार्गावरोधार्थं प्रवृत्तो गगनं स्पृशन् ॥ ५ ॥

सा विन्ध्यवासिनी विष्णोरेनुजा वरदेश्वरी ।

अभूव पूजया लोकानां सर्वेषां मुनिसत्तम ॥ ६ ॥

ऋषय इत्युः ।

कोऽसौ विन्ध्यायलः सूत किमर्थं गगनं स्पृशन् ।

भानुमार्गावरोधं य किमर्थं कृतवानसौ ॥ ७ ॥

कथं य मैत्रावरुणिः पर्वतं तं महोन्नतम् ।

प्रकृतिस्थं यकारेति सर्वं विस्तरतो वद ॥ ८ ॥

न हि तृथ्यामले साधो त्वदास्यगलितामृतम् ।

देव्याश्चरित्ररुपाभ्यं पीत्वा तृषणा प्रवर्धते ॥ ९ ॥

सूत उवाच ।

आसीद्विन्ध्यायलो नाम मान्यः सर्वधराभृताम् ।
 मलावनसमूहाढ्यो मलापादपसंवृतः ॥ १० ॥
 सुपुष्पितैरनेकैश्च लतागुल्मैस्तु संवृतः ।
 मृगा वराडा मडिषा व्याघ्राः शार्दूलका अपि ॥ ११ ॥
 वानराः शशका ऋक्षाः शृगालाश्च समन्ततः ।
 वियरन्ति सदा दृष्टा पुष्टा एव मडोद्यमाः ॥ १२ ॥
 नदीनद्यजलाङ्कान्तो देवगन्धर्वकिन्नरैः ।
 अप्सरोभिः किम्बुरुषैः सर्वकामकृत्तुमैः ॥ १३ ॥
 अेतादृशे विन्ध्यनगे कदाचित्पर्यटन् मडीम् ।
 देवर्षिः परमप्रीतो जगाम स्वेष्यया मुनिः ॥ १४ ॥
 तं दृष्ट्वा स नगो मङ्गु तूर्णमुत्थाय सम्भ्रमात् ।
 पाद्यमर्घ्यं तथा दत्त्वा वरासनमथार्पयत् ॥ १५ ॥
 सुभोपविष्टं देवर्षिं प्रसन्नं नगं विचिवान् ।
 विन्ध्य उवाच ।
 देवर्षे कथ्यतां जात आगमः कुत उत्तमः ॥ १६ ॥
 तवागमनतो जातमनर्घ्यं मम मन्दिरम् ।
 तव यद्भ्रमणं देवाभयार्थं हि यथा रवेः ॥ १७ ॥
 अपूर्वं यन्मनोवृत्तं तद् भ्रूढि मम नारद ।
 नारद उवाच ।
 ममागमनमिन्द्रारे जातं स्वर्णगिरेरथ ॥ १८ ॥
 तत्र दृष्टा मया लोकाः शङ्काग्निमपाशिनाम् ।
 सर्वेषां लोकपालानां भवनानि समन्ततः ॥ १९ ॥
 मया दृष्टानि विन्ध्याग नानाभोगप्रदानि च ।
 धृति योक्त्वा भ्रमयोनिः पुनरुच्छ्वासमाविशत् ॥ २० ॥
 उच्छ्वसन्तं मुनिं दृष्ट्वा पुनः पप्रच्छ शैलराट् ।
 उच्छ्वासकारणं किं तद् भ्रूढि देवऋषे मम ॥ २१ ॥
 धृत्याकण्यं नगस्थोक्तं देवर्षिरमितद्युतिः ।
 अब्रवीच्छ्रूयतां वत्स ममोच्छ्वासस्य कारणम् ॥ २२ ॥

ગૌરીગુરુસ્તુ હિમવાઞ્છિવસ્ય શ્વશુરઃ કિલ ।
 સમ્બન્ધિત્વાત્પશુપતેઃ પૂજ્ય આસીત્ક્ષમાભૃતામ્ ॥ ૨૩ ॥
 એવમેવ ચ કૈલાસઃ શિવસ્યાવસથઃ પ્રભુઃ ।
 પૂજ્યઃ પૃથ્વીભૃતાં જાતો લોકે પાપૌઘદારણઃ ॥ ૨૪ ॥
 નિષઘઃ પર્વતો નીલો ગન્ધમાદન એવ ચ ।
 પૂજ્યાઃ સ્વસ્થાનમાસાઘ સર્વ એવ ક્ષમાભૃતઃ ॥ ૨૫ ॥
 યં પર્યેતિ ચ વિશ્વાત્મા સહસ્રકિરણઃ સ્વરાટ્ ।
 સગ્રહર્ક્ષગણોપેતઃ સોડયં કનકપર્વતઃ ॥ ૨૬ ॥
 આત્માનં મનુતે શ્રેષ્ઠં વરિષ્ઠં ચ ધરાભૃતામ્ ।
 સર્વેષામહમેવાઞ્ચો નાસ્તિ લોકેષુ મત્સમઃ ॥ ૨૭ ॥
 એવમ્માનાભિમાનં તં સ્મૃત્વોચ્છ્વાસો મયોજ્જિઝતઃ ।
 અસ્તુ નૈતાવતા કૃત્યં તપોબલવતાં નગ ।
 પ્રસડ્ગતો મયોક્તં તે ગમિષ્યામિ નિજં ગૃહમ્ ॥ ૨૮ ॥
 ઇતિ શ્રીમદ્દેવીભાગવતે મહાપુરાણેડષ્ટાદશસાહસ્ર્યાં સંહિતાયાં
 દશમસ્કન્ધે વિન્ધ્યોપાખ્યાનવર્ણનં નામ દ્વિતીયોડધ્યાયઃ ॥ ૧૦.૨ ॥

૧૦.૩ તૃતીયોડધ્યાયઃ । દેવીમાહાત્મ્યે વિન્ધ્યોપાખ્યાનવર્ણનમ્ ।

સૂત ઉવાચ ।
 એવં સમુપદિશ્યાયં દેવર્ષિઃ પરમઃ સ્વરાટ્ ।
 જગામ બ્રહ્મણો લોકં સ્વૈરચારી મહામુનિઃ ॥ ૧ ॥
 ગતે મુનિવરે વિન્ધ્યશ્ચિન્તાં લેભેડનપાથિનીમ્ ।
 નૈવ શાન્તિં સ લેભે ચ સદાન્તઃકૃતશોચનઃ ॥ ૨ ॥
 કથં કિં ત્વત્ર મે કાર્યં કથં મેરું જ્યામ્યહમ્ ।
 નૈવ શાન્તિં લભે નાપિ સ્વાસ્થ્યં મે માનસે ભવેત્ ॥ ૩ ॥
 (ધિગુત્સાહં ચ માનં ચ ધિજમે કીર્તિં ચ ધિક્કુલમ્)
 ધિગબલં મે પૌરુષં ધિક્ સ્મૃતં પૂર્વેર્મહાત્માભિઃ ।
 એવં ચિન્તયમાનસ્ય વિન્ધ્યસ્ય મનસિ સ્ફુટમ્ ॥ ૪ ॥
 પ્રાદુર્ભૂતા મતિઃ કાર્યે કર્તવ્યે દોષકારિણી ।

मेरुप्रदक्षिणां कुर्वन्नित्यमेव द्रिवाकरः ॥ ५ ॥

सत्राडर्क्षगाणोपेतः सदा दृष्यत्ययं नगः ।

तस्य मार्गस्य संरोधं कश्चिन्मि निजैः करैः ॥ ६ ॥

तदा निरुद्धो धुमणिः परिष्कामेत्कथं नगम् ।

अेवं मार्गे निरुद्धे तु मया दिनकरस्य य ॥ ७ ॥

भग्नदूर्पो द्रिव्यनगो भविष्यति विनिश्चयम् ।

अेवं निश्चित्य विन्ध्याद्भिः षं स्पृशन् ववृधे भुजैः ॥ ८ ॥

मडोन्नतैः शङ्खैः सर्वं व्याप्य व्यवस्थितः ।

कटोदेष्यति भास्वास्तं रोधयिष्याम्यहं कदा ॥ ९ ॥

अेवं सञ्चिन्तयानस्य सा व्यतीयाय शर्वरी ।

प्रभातं विमलं जज्ञे दृशो वितिमिराः करैः ॥ १० ॥

कुर्वन्स निर्गतो भानुरुदयायोदये गिरौ ।

प्रकाशते स्म विमलं नभो भानुकरैः शुभैः ॥ ११ ॥

विकासं नलिनी भेजे भीलनं य कुमुद्वती ।

स्वानि कार्याणि सर्वे य लोकाः समुपतस्थिरे ॥ १२ ॥

उच्यं कच्यं भूतभलिं देवानां य प्रवर्धयन् ।

प्राणापराङ्मध्याङ्गविभागेन त्विषां पतिः ॥ १३ ॥

अेवं प्रार्थी तथाग्रेथी समाश्वास्य वियोगिनीम् ।

ज्वलन्तीं शिरकालीनविरडादिव कामिनीम् ॥ १४ ॥

भास्करोऽथ कृशानोश्च दिशं नूनं विधाय य ।

याम्यां गन्तुं ततस्तूर्णं प्रतस्थे कमलाकरः ॥ १५ ॥

न शशाकाग्रतो गन्तुं ततोऽनूरुर्व्यंजिज्ञापत् ।

अनूरुरुवाय ।

भानो मानोन्नतो विन्ध्यो निरुध्य गगनं स्थितः ॥ १६ ॥

स्पर्धते मेरुणा प्रेषुस्त्वदृतां य प्रदक्षिणाम् ।

सूत उवाच ।

अनूरुवाक्यमाकर्ण्य सविता ह्यास चिन्तयन् ॥ १७ ॥

अडो गगनमार्गोऽपि रुध्यते यातिविस्मयः ।

प्रायः शूरो न किं कुर्याद्दुत्यथे वर्त्मनि स्थितः ॥ १८ ॥

निरुद्धो नो वाजिभागो दैवं छि भलवत्तरम् ।

राडुभाडुग्राडव्यग्रो यः क्षणं नावतिष्ठते ॥ १९ ॥

स थिरं रुद्धमार्गोऽपि किं करोति विधिर्बली ।

अेवं य मार्गो संरुद्धे लोकाः सर्वे य शेश्वराः ॥ २० ॥

नान्वविन्दन्त शरणं कर्तव्यं नान्वपद्यत ।

थित्रगुमाद्यः सर्वे कालं जानन्ति सूर्यतः ॥ २१ ॥

संरुद्धो विन्ध्यगिरिणा अडो दैवविपर्ययः ।

यदा निरुद्धः सविता गिरिणा स्पर्धया तदा ॥ २२ ॥

नष्टः स्वाडास्वधाकारो नष्टप्रायमभूज्जगत् ।

अेवं य पाश्चिमा लोका दक्षिणात्यास्तथैव य ॥ २३ ॥

निद्रामीलितयक्षुष्का निशामेव प्रपेटिरे ।

प्राग्यस्तथोत्तराडाश्च तीक्ष्णतापप्रतापिताः ॥ २४ ॥

मृता नष्टाश्च भत्राश्च विनाशमभजन् प्रजः ।

डाडाभूतं जगत्सर्वं स्वधाकव्यविवर्जितम् ।

देवाः सेन्द्राः समुद्रिग्राः किं कुर्मं ठतिवादिनः ॥ २५ ॥

ठति श्रीमद्देवीभागवते महापुराणेऽष्टादशसाहस्र्यां संछितायां

दशमस्कन्धे देवीमहात्म्ये विन्ध्योपाख्यानवर्णनं नाम तृतीयोऽध्यायः ॥ १०.३ ॥

१०.४ चतुर्थोऽध्यायः । रुद्रप्रार्थनम् ।

सूत उवाच ।

ततः सर्वे सुरगणा मडेन्द्रप्रमुखास्तदा ।

पद्मयोनिं पुरस्कृत्य रुद्रं शरणमन्वयुः ॥ १ ॥

उपतस्थुः प्रणतिभिः स्तोत्रैश्चारुविभूतिभिः ।

देवदेवं गिरिशयं शशिलोवितशेभरम् ॥ २ ॥

देववा उचुः ।

जय देव गणाध्यक्ष उमालालितपङ्कज ।

अष्टसिद्धिविभूतीनां दात्रे भक्तजनाय ते ॥ ३ ॥

मडामायाविलसितस्थानाय परमात्मने ।
वृषाङ्गायामरेशाय कैलासस्थितिशाविने ॥ ४ ॥
अडिर्बुध्नाय मान्याय मनवे मानदायिने ।
अजाय भङ्गुत्पाय स्वात्मारामाय शम्भवे ॥ ५ ॥
गणनाथाय देवाय गिरिशाय नमोऽस्तु ते ।
मडाविभूतिदात्रे ते मडाविष्णुस्तुताय च ॥ ६ ॥
विष्णुदुल्लङ्घवासाय मडायोगरताय च ।
योगगम्याय योगाय योगिनां पतये नमः ॥ ७ ॥
योगीशाय नमस्तुभ्यं योगानां कुलदायिने ।
दीनदानपरायापि दयासागरमूर्तये ॥ ८ ॥
आर्तिप्रशमनायोग्रवीर्याय गुणमूर्तये ।
वृषध्वजाय कालाय कालकालाय ते नमः ॥ ९ ॥
सूत उवाच ।
अवे स्तुतः स देवेशो यज्ञाभुग्निर्वृषध्वजः ।
प्राड गम्भीरया वाया प्रडसन्विभुधर्षमान् ॥ १० ॥
श्रीभगवानुवाच ।
प्रसन्नोऽहं द्विविषदः स्तोत्रेणोत्तमपूरुषाः ।
मनोरथं पूर्यामि सर्वेषां देवतर्षभाः ॥ ११ ॥
देवा उचुः ।
सर्वदेवेश गिरिश शशिमौलिविराजित ।
आर्तानां शङ्करस्त्वं य शं विधेहि मडाबल ॥ १२ ॥
पर्वतो विन्ध्यनामास्ति मेरुद्वेष्टा मडोन्नतः ।
भानुमार्गनिरोद्धा हि सर्वेषां दुःखदोऽनघ ॥ १३ ॥
तद्वृद्धिं स्तम्भयेशान सर्वकल्याणकृद्भव ।
भानुसञ्चाररोधेन कालज्ञानं कथं भवेत् ॥ १४ ॥
नष्टे स्वाडास्वधाकारे लोके कः शरणं भवेत् ।
अस्माकं च भयार्तानां भवानेव हि दृश्यते ॥ १५ ॥
दुःखनाशकरो देव प्रसीद गिरिजापते ।

શ્રીશિવ ઉવાચ ।

નાસ્માકં શક્તિરસ્તીહ તદ્દૃષ્ટિસ્તમ્ભને સુરાઃ ॥ ૧૬ ॥

ઇમમેવં વદિષ્યામો ભગવન્તં રમાધવમ્ ।

સોઽસ્માકં પ્રભુરાત્મા ચ પૂજ્યઃ કારણરૂપધૃક્ ॥ ૧૭ ॥

ગોવિન્દો ભગવાન્વિષ્ણુઃ સર્વકારણકારણઃ ।

તં ગત્વા કથયિષ્યામઃ સ દુઃખાન્તો ભવિષ્યતિ ॥ ૧૮ ॥

ઇત્યેવમાકર્ણ્ય ગિરીશભાષિતં

દેવાશ્ચ સેન્દ્રાઃ સપયોજસમ્ભવાઃ ।

રુદ્રં પુરસ્કૃત્ય ચ વેપમાના

વૈકુણ્ઠલોકં પ્રતિજગ્મુરજ્જસા ॥ ૧૯ ॥

ઇતિ શ્રીમદ્દેવીભાગવતે મહાપુરાણેઽષ્ટાદશસાહસ્ર્યાં સંહિતાયાં

દશમસ્કન્ધે રુદ્રપ્રાર્થનં નામ ચતુર્થોઽધ્યાયઃ ॥ ૧૦.૪ ॥

૧૦.૫ પચ્ચમોઽધ્યાયઃ । શ્રીવિષ્ણુના દેવેભ્યો વરપ્રદાનમ્ ।

સૂત ઉવાચ ।

તે ગત્વા દેવદેવેશં રમાનાથં જગદ્ગુરુમ્ ।

વિષ્ણું કમલપત્રાક્ષં દદૃશુઃ પ્રભયાન્વિતમ્ ॥ ૧ ॥

સ્તોત્રેણ તુષ્ટુવુર્ભક્ત્યા ગદ્રદસ્વરસત્કૃતાઃ ।

દેવા ઊચુઃ ।

જય વિષ્ણો રમેશાદ્ય મહાપુરુષ પૂર્વજ ॥ ૨ ॥

દૈત્યારે કામજનક સર્વકામકૃલપ્રદ ।

મહાવરાહ ગોવિન્દ મહાયજ્ઞસ્વરૂપક ॥ ૩ ॥

મહાવિષ્ણો ધ્રુવેશાદ્ય જગદુત્પત્તિકારણ ।

મત્સ્થાવતારે વેદાનામુદ્ધારાધારરૂપક ॥ ૪ ॥

સત્યવ્રત ધરાધીશ મત્સ્યરૂપાય તે નમઃ ।

જયાકૂપાર દૈત્યારે સુરકાર્યસમર્પક ॥ ૫ ॥

અમૃતાસિકરેશાન કૂર્મરૂપાય તે નમઃ ।

જયાદિદૈત્યનાશાર્થમાદિસૂકરરૂપધૃક્ ॥ ૬ ॥

मञ्जुद्धारकृतोद्योगकोलरूपाय ते नमः ।
नारसिंहं वपुः कृत्वा मडादैत्यं ददार यः ॥ ७ ॥
करजैर्वरदृमाङ्गं तस्मै नृउरये नमः ।
वामनं रूपमास्थाय त्रैलोक्यैश्वर्यमोडितम् ॥ ८ ॥
बलिं सञ्छलयामास तस्मै वामनरूपिणे ।
दुष्टक्षत्रविनाशाय सडस्रकरशत्रवे ॥ ९ ॥
रेणुकागर्भजाताय जामदग्न्याय ते नमः ।
दुष्टराक्षसपौलस्त्यशिरश्छेदपटीयसे ॥ १० ॥
श्रीमद्दाशरथे तुभ्यं नमोऽनन्तकमाय य ।
कंसदुर्योधनाद्यैश्च दैत्यैः पृथ्वीशलाञ्छनैः ॥ ११ ॥
भाराङ्कान्तां मर्डी योऽसावुज्जडार मडाविभुः ।
धर्मं संस्थापयामास पापं कृत्वा सुदूरतः ॥ १२ ॥
तस्मै कृष्णाय देवाय नमोऽस्तु अबुधा विभो ।
दुष्टयज्ञविधाताय पशुखिसानिवृत्तये ॥ १३ ॥
बौद्धरूपं दधौ योऽसौ तस्मै देवाय ते नमः ।
भ्वेच्छप्रायेऽपिले लोके दुष्टराजन्धपीडिते ॥ १४ ॥
कल्किरूपं समादध्यौ देवदेवाय ते नमः ।
दशावतारास्ते देव भक्तानां रक्षणाय वै ॥ १५ ॥
दुष्टदैत्यविधाताय तस्मात्त्वं सर्वदुःखहृत् ।
जय भक्तार्तिनाशाय धृतं नाश्रीजलात्मसु ॥ १६ ॥
रूपं येन त्वया देव कोऽन्यस्त्वत्तो दयानिधिः ।
छत्येवं देवदेवेशं स्तुत्वा श्रीपीतवाससम् ॥ १७ ॥
प्रणोमुर्भक्तिसङ्घिताः साष्टाङ्गं विबुधर्षभाः ।
तेषां स्तवं समाकल्प्य देवः श्रीपुरुषोत्तमः ॥ १८ ॥
उवाच विबुधान्सर्वान् उर्षयश्छ्रीगदाधरः ।
श्रीभगवानुवाच -
प्रसन्नोऽस्मि स्तवेनाहं देवास्तापं विमुञ्चय ॥ १९ ॥
भवतां नाशयिष्यामि दुःखं परमदुःसहम् ।

वृषुध्वं च वरं भक्तो देवाः परमदुर्लभम् ॥ २० ॥

ददामि परमप्रीतः स्तवस्यास्य प्रसादतः ।

य एतत्पठते स्तोत्रं कल्य उत्थाय मानवः ॥ २१ ॥

मयि भक्तिं परां कृत्वा न तं शोकः स्पृशेत्कदा ।

अलक्ष्मीः कालकर्षी च नाकामेत्तद्गुहं सुराः ॥ २२ ॥

नोपसर्गा न वेताला न गृहा भ्रमराक्षसाः ।

न रोगा वातिकाः पैत्ताः श्लेष्मसम्भविनस्तथा ॥ २३ ॥

नाकालमराणां तस्य कदापि च भविष्यति ।

सन्ततिश्चिरकालस्था भोगाः सर्वे सुभादयः ॥ २४ ॥

सम्भविष्यन्ति तन्मर्त्यगृहे यः स्तोत्रपाठकः ।

किं पुनर्भुङ्गोक्तेन स्तोत्रं सर्वार्थसाधकम् ॥ २५ ॥

एतस्य पठनानृणां भुक्तिमुक्ती न दूरतः ।

देवा भवन्सु यद्गुहं कथ्यतां तदसंशयम् ॥ २६ ॥

नाशयामि न सन्देहश्चात्र कार्थोऽणुरेव च ।

एवं श्रीभगवद्भाष्यं श्रुत्वा सर्वे द्विवीकसः ।

प्रसन्नमनसः सर्वे पुनरुत्सुर्वृषाकपिम् ॥ २७ ॥

एतं श्रीमद्देवीभागवते महापुराणेऽष्टादशसाहस्र्यां संछितायां

दशमस्कन्धे श्रीविष्णुना देवेभ्यो वरप्रदानं नाम पञ्चमोऽध्यायः ॥ १०.५ ॥

१०.६ षष्ठोऽध्यायः । अगस्त्याश्रासनवर्णनम् ।

सूत उवाच ।

श्रीशस्य वचनाद्देवाः सन्तुष्टाः सर्व एव हि ।

प्रसन्नमनसो भूत्वा पुनरेनं समूचिरे ॥ १ ॥

देवा उचुः ।

देवदेव महाविष्णो सृष्टिस्थित्यन्तकारण ।

विष्णो विन्ध्यनगोऽर्कस्य मार्गरोधं करोति हि ॥ २ ॥

तेन भानुविरोधेन सर्व एव महाविभो ।

अलब्धभोगभागा हि किं कुर्मः कुत्र याम हि ॥ ३ ॥

श्रीभगवानुवाच ।

या कर्त्री सर्वजगतामाद्या य कुलवर्धनी ।

देवी भगवती तस्याः पूजकः परमद्युतिः ॥ ४ ॥

अगस्त्यो मुनिवर्योऽसौ वाराणस्यां समासते ।

तत्तेजोवज्यकोऽगस्त्यो भविष्यति सुरोत्तमाः ॥ ५ ॥

तं प्रसाद्य द्विजवरमगस्त्यं परमौजसम् ।

यायध्वं विबुधाः काशीं गत्वा निःश्रेयसः पदीम् ॥ ६ ॥

सूत उवाच ।

अवेवं समुपदिष्टास्ते विष्णुना विबुधोत्तमाः ।

प्रतीताः प्रणताः सर्वे जग्मुर्वाराणसीं पुरीम् ॥ ७ ॥

क्षणेन विबुधश्रेष्ठा गत्वा काशीपुरीं शुभाम् ।

मण्डिकाणीं समाप्नुत्य सयैवं भक्तिसंयुताः ॥ ८ ॥

सन्तर्ष्य देवांश्च पितृन्दत्त्वा दानं विधानतः ।

आगत्य मुनिवर्यस्य याश्रमं परमं भङ्गत् ॥ ९ ॥

प्रशान्तश्चापदाकीर्णं नानाप्राप्तपसङ्कुलम् ।

मथूरैः सारसैर्लसैश्चक्रवाकैरुपाश्रितम् ॥ १० ॥

महावराहैः कोलैश्च व्याघ्रैः शार्दूलकैरपि ।

भृगौ रुरुभिरत्यर्थं भङ्गैः शरभकैरपि ॥ ११ ॥

समाश्रितं परमया लक्ष्म्या मुनिवरं तदा ।

दण्डवत्पतिताः सर्वे प्राणमुश्च पुनः पुनः ॥ १२ ॥

देवा उच्युः ।

जय द्विजगणधीश मान्य पूज्य धरासुर ।

वातापीबलनाशाय नमस्ते कुम्भयोनये ॥ १३ ॥

लोपामुद्रापते श्रीमन्मित्रावरुणसम्भव ।

सर्वविद्यानिधेऽगस्त्य शास्त्रयोने नमोऽस्तु ते ॥ १४ ॥

यस्योदये प्रसन्नानि भवन्त्युज्ज्वलभाञ्जयपि ।

तोयानि तोयराश्रीनां तस्मै तुभ्यं नमोऽस्तु ते ॥ १५ ॥

काशपुष्पविकासाय लङ्कावासप्रियाय च ।

જટામણ્ડલયુક્તાય સશિષ્યાય નમોઽસ્તુ તે ॥ ૧૬ ॥

જય સર્વામરસ્તવ્ય ગુણરાશે મહામુને ।

વરિષ્ઠાય ચ પૂજ્યાય સસ્ત્રીકાય નમોઽસ્તુ તે ॥ ૧૭ ॥

પ્રસાદઃ ક્રિયતાં સ્વામિન્ વયં ત્વાં શરણં ગતાઃ ।

દુસ્તરાચ્છૈલજાદ્યુઃખાત્પીડિતાઃ પરમદ્યુતે ॥ ૧૮ ॥

ઇત્યેવં સંસ્તુતોઽગસ્ત્યો મુનિઃ પરમધાર્મિકઃ ।

પ્રાહ પ્રસન્નયા વાચ્યા વિહસન્ દ્વિજસત્તમઃ ॥ ૧૯ ॥

મુનિરુવાચ ।

ભવન્તઃ પરમશ્રેષ્ઠા દેવાસ્ત્રિભુવનેશ્વરાઃ ।

લોકપાલા મહાત્માનો નિગ્રહાનુગ્રહક્ષમાઃ ॥ ૨૦ ॥

યોઽમરાવત્યધીશાનઃ કુલિશં યસ્ય ચાયુધમ્ ।

સિદ્ધ્યષ્ટકં ચ યદ્વારિ સ શક્નો મરુતાં પતિઃ ॥ ૨૧ ॥

વૈશ્વાનરઃ કૃશાનુર્હિ હવ્યકવ્યવહોઽનિશમ્ ।

મુખં સર્વામરાણાં હિ સોઽગ્નિઃ કિં તસ્ય દુષ્કરમ્ ॥ ૨૨ ॥

રક્ષોગણાધિપો ભીમઃ સર્વેષાં કર્મસાક્ષિકઃ ।

દણ્ડવ્યગ્રકરો દેવઃ કિં તસ્યાસુકરં સુરાઃ ॥ ૨૩ ॥

તથાપિ યદિ દેવેશાઃ કાર્યં મચ્છક્તિસિદ્ધિભૃત્ ।

અસ્તિ ચેદુચ્યતાં દેવાઃ કશિષ્યામિ ન સંશયઃ ॥ ૨૪ ॥

એવં મુનિવરેણોક્તં નિશમ્ય વિબુધર્ષભાઃ ।

પ્રતીતાઃ પ્રણયોદ્વિગ્નાઃ કાર્યં નિજગદ્દુર્નિજમ્ ॥ ૨૫ ॥

મહર્ષે વિન્ધ્યગિરિણા નિરુદ્ધોઽર્કવિનિર્ગમઃ ।

ત્રૈલોક્યં તેન સંવિષ્ટં હાહાભૂતમચેતનમ્ ॥ ૨૬ ॥

તદ્ભ્રુદ્ધિં સ્તમ્ભય મુને નિજયા તપસઃ શ્રિયા ।

ભવતસ્તેજસાગસ્ત્ય નૂનં નમ્નો ભવિષ્યતિ ।

એતદેવાસ્મદીયં ચ કાર્યં કર્તવ્યમસ્તિ હિ ॥ ૨૭ ॥

ઇતિ શ્રીમદ્દેવીભાગવતે મહાપુરાણેઽષ્ટાદશસાહસ્ર્યાં સંહિતાયાં

દશમસ્કન્ધે અગસ્ત્યાશ્વાસનવર્ણનં નામ ષષ્ઠોઽધ્યાયઃ ॥ ૧૦.૬ ॥

१०.७ सप्तमोऽध्यायः । विन्ध्यवृद्ध्यवरोधवर्णनम् ।

सूत उवाच ।

एति वाक्यं समाकर्ण्य विबुधानां द्विजोत्तमः ।

करिष्ये कार्यमेतद्गः प्रत्युवाच ततो मुनिः ॥ १ ॥

अङ्गीकृते तदा कार्ये मुनिना कुम्भजन्मना ।

देवाः प्रमुदिताः सर्वे बभूवुर्द्विजसत्तमाः ॥ २ ॥

ते देवाः स्वानि धिषण्यानि भेजिरे मुनिवाक्यतः ।

पत्नीं मुनिवरः श्रीमानुवाच नृपकन्यकाम् ॥ ३ ॥

अथे नृपसुते प्राप्तो विघ्नोऽनर्थस्य कारकः ।

भानुमार्गानिरोधेन कृतो विन्ध्यमलीभृता ॥ ४ ॥

आज्ञातं कारणं तस्य स्मृतं वाक्यं पुरातनम् ।

काशीमुद्दिश्य यद्गीतं मुनिभिस्तत्त्वदर्शिभिः ॥ ५ ॥

अविमुक्तं न मोक्तव्यं सर्वथैव मुमुक्षुभिः ।

किन्तु विघ्ना भविष्यन्ति काश्यां निवसतां सताम् ॥ ६ ॥

सोऽन्तरायो मया प्राप्तः काश्यां निवसता प्रिये ।

एत्येवमुक्त्वा भार्या तां मुनिः परमतापनः ॥ ७ ॥

मण्डिकर्ष्या समाप्लुत्य दृष्ट्वा विश्वेश्वरं विभुम् ।

दण्डपाणिं समभ्यर्च्य कालराजं समागतः ॥ ८ ॥

कालराज महाबाहो भक्तानां भयकारक ।

कथं दूरयसे पुर्याः काशीपुर्यास्त्वमीश्वरः ॥ ९ ॥

त्वं काशीवासविघ्नानां नाशको भक्तरक्षकः ।

मां किं दूरयसे स्वामिन् भक्तार्तिविनिवारक ॥ १० ॥

परापवादो नोक्तो मे न पैशुन्यं न यानृतम् ।

केन कर्मविपाडेन काश्या दूरं करोषि माम् ॥ ११ ॥

एवं प्रार्थ्य य तं कालनाथं कुम्भोद्भवो मुनिः ।

जगाम साक्षिविघ्नेशं सर्वविघ्ननिवारणम् ॥ १२ ॥

तं दृष्ट्वाभ्यर्च्य सम्प्रार्थ्य ततः पुर्यां विनिर्गतः ।

लोपामुद्रापतिः श्रीमानगस्त्यो दक्षिणां दिशम् ॥ १३ ॥

કાશીવિરહસન્તામો મહાભાગ્યનિધિર્મુનિઃ ।
 સંસ્મૃત્યાનુક્ષણં કાશીં જગામ સહ ભાર્યયા ॥ ૧૪ ॥
 તપોયાનમિવારુહ્ય નિમિષાર્ધન વૈ મુનિઃ ।
 અગ્રે દદર્શ તં વિન્ધ્યં રુદ્ધામ્બરમથોન્નતમ્ ॥ ૧૫ ॥
 ચક્રમ્પે ચાયલસ્તૂર્ણં દૃષ્ટ્વૈવાગ્રે સ્થિતં મુનિમ્ ।
 ગિરિઃ ખર્વતરો ભૂત્વા વિવક્ષુરવનીમિવ ॥ ૧૬ ॥
 દણ્ડવત્પતિતો ભૂમૌ સાષ્ટાઙ્ગં ભક્તિભાવિતઃ ।
 તં દૃષ્ટ્વા નમ્રશિખરં વિન્ધ્યં નામ મહાગિરિમ્ ॥ ૧૭ ॥
 પ્રસન્નવદનોડગસ્ત્યો મુનિર્વિન્ધ્યમથાબ્રવીત્ ।
 વત્સૈવં તિષ્ઠ તાવત્ત્વં યાવદાગમ્યતે મયા ॥ ૧૮ ॥
 અશક્તોડહં ગણ્ડશૈલારોહણે તવ પુત્રક ।
 એવમુક્ત્વા મુનિર્યામ્યદિશં પ્રતિ ગમોત્સુકઃ ॥ ૧૯ ॥
 આરુહ્ય તસ્ય શિખરાણ્યવારુહદનુકમાત્ ।
 ગતો યામ્યદિશં યાપિ શ્રીશૈલં પ્રેક્ષ્ય વર્ત્મનિ ॥ ૨૦ ॥
 મલયાચલમાસાદે તત્રાશ્રમપરોડભવત્ ।
 સાપિ દેવી તત્ર વિન્ધ્યમાગતા મનુપૂજિતા ॥ ૨૧ ॥
 લોકેષુ પ્રથિતા વિન્ધ્યવાસિનીતિ ચ શૈનક ।
 સૂત ઉવાચ ।
 એતચ્ચરિત્રં પરમં શત્રુનાશનમુત્તમમ્ ॥ ૨૨ ॥
 અગસ્ત્યવિન્ધ્યનગયોરાખ્યાનં પાપનાશનમ્ ।
 રાણાં વિજયદં તચ્ચ દ્વિજાનાં જ્ઞાનવર્ધનમ્ ॥ ૨૩ ॥
 વૈશ્યાનાં ધાન્યધનદં શુદ્રાણાં સુખદં તથા ।
 ધર્માર્થી ધર્મમાપ્નોતિ ધનાર્થી ધનમાપ્નુયાત્ ॥ ૨૪ ॥
 કામાનવાપ્નુયાત્કામી ભક્ત્યા ચાસ્ય સકૃચ્છવાત્ ।
 એવં સ્વાચમ્ભુવમનુર્દેવીમારાધ્ય ભક્તિતઃ ॥ ૨૫ ॥
 લેભે રાજ્યં ધરાયાશ્ચ નિજમન્વન્તરાશ્રયમ્ ।
 ઇત્યેતદ્ભર્ણિતં સૌમ્ય મયા મન્વન્તરાશ્રિતમ્ ।

आद्यं यस्मिन् श्रीदेव्याः किं पुनः कथयामि ते ॥ २६ ॥

एतं श्रीमद्देवीभागवते महापुराणोऽष्टादशसाहस्र्यां संखितायां
दशमस्कन्धे विन्ध्यवृद्धयवरोधवर्णनं नाम सप्तमोऽध्यायः ॥ १०.७ ॥

१०.८ अष्टमोऽध्यायः । मनूत्पत्तिवर्णनम् ।

शौनक उवाच ।

आद्यो मन्वन्तरः प्रोक्तो भवता यायमुत्तमः ।
अन्येषामुद्भवं ब्रूहि मनूनां दिव्यतेजसाम् ॥ १ ॥

सूत उवाच ।

अवेमाद्यस्य योत्पत्तिं श्रुत्वा स्वायम्भुवस्य हि ।
अन्येषां इमशस्तेषां सम्भूतिं परिपृच्छति ॥ २ ॥

नारदः परमो ज्ञानी देवीतत्त्वार्थकोविदः ।

नारद उवाच ।

मनूनां मे समाख्याहि सूत्यत्तिं य सनातन ॥ ३ ॥

श्रीनारायण उवाच ।

प्रथमोऽयं मनुः स्वायम्भुव उक्तो मलामुने ।
देव्याराधनतो येन प्राप्तं राजयमकण्टकम् ॥ ४ ॥

प्रियव्रतोत्तानपादौ मनुपुत्रौ मलौजसौ ।

राज्यपालनकर्तारौ विष्यातौ वसुधातले ॥ ५ ॥

द्वितीयश्च मनुः स्वारोचिष उक्तो मनीषिभिः ।

प्रियव्रतसुतः श्रीमानप्रमेयपराङ्मः ॥ ६ ॥

स स्वारोचिषनामापि कालिन्दीकूलतो मनुः ।

निवासं कल्पयामास सर्वसत्त्वप्रियङ्गुरः ॥ ७ ॥

शुर्वापत्राशनो भूत्वा तपः कर्तुमनुव्रतः ।

देव्या मूर्तिं मृण्मयीं य पूजयामास भक्तिः ॥ ८ ॥

अेवं द्वादश वर्षाणि वनस्थस्य तपस्यतः ।

देवी प्रादुरभूत्तात सहस्रार्कसमधुतिः ॥ ९ ॥

ततः प्रसन्ना देवेशी स्तवराजेन सुव्रता ।

દદૌ સ્વારોચિષાયૈવ સર્વમન્વન્તરાશ્રયમ્ ॥ ૧૦ ॥
 આધિપત્યં જગદ્ધાત્રી તારિણીતિ પ્રથામગાત્ ।
 એવં સ્વારોચિષમનુસ્તારિણ્યારાધનાત્તતઃ ॥ ૧૧ ॥
 આધિપત્યં ચ લેભે સ સર્વારાતિવિવર્જિતમ્ ।
 ધર્મં સંસ્થાપ્ય વિધિવદ્રાજ્યં પુત્રૈઃ સમં વિભુઃ ॥ ૧૨ ॥
 ભુક્ત્વા જગામ સ્વર્લોકં નિજમન્વન્તરાશ્રયાત્ ।
 તૃતીય ઉત્તમો નામ પ્રિયવ્રતસુતો મનુઃ ॥ ૧૩ ॥
 ગડ્ગાકૂલે તપસ્તપ્ત્વા વાગભવં સઞ્જપન્ રહઃ ।
 વર્ષાણિ ત્રીણ્યુપવસન્ દેવ્યનુગ્રહમાવિશત્ ॥ ૧૪ ॥
 સ્તુત્વા દેવીં સ્તોત્રવરૈર્ભક્તિભાવિતમાનસઃ ।
 રાજ્યં નિષ્કલ્પકં લેભે સન્તતિં ચિરકાલિકીમ્ ॥ ૧૫ ॥
 રાજ્યોત્યાન્યાનિ સૌખ્યાનિ ભુક્ત્વા ધર્માન્યુગસ્ય ચ ।
 સોડયાજગામ પદવીં રાજર્ષિવરભાવિતામ્ ॥ ૧૬ ॥
 ચતુર્થસ્તામસો નામ પ્રિયવ્રતસુતો મનુઃ ।
 નર્મદાદક્ષિણે કૂલે સમારાધ્ય જગન્મયીમ્ ॥ ૧૭ ॥
 મહેશ્વરીં કામરાજકૂટજાપપરાયણઃ ।
 વાસન્તે શારદે કાલે નવરાત્રસપર્યયા ॥ ૧૮ ॥
 તોષયામાસ દેવેશીં જલજાક્ષીમનૂપમામ્ ।
 તસ્યાઃ પ્રસાદમાસાધે નત્વા સ્તોત્રૈરનુત્તમૈઃ ॥ ૧૯ ॥
 અકલ્પકં મહદ્રાજ્યં બુભુજે ગતસાધ્વસઃ ।
 પુત્રાન્વલોદ્ધતાઞ્છૂરાન્દશ વીર્યનિકેતનાન્ ॥ ૨૦ ॥
 ઉત્પાદ્ય નિજભાર્યાયાં જગામામ્બરમુત્તમમ્ ।
 પઞ્ચમો મનુરાખ્યાતો રૈવતસ્તામસાનુજઃ ॥ ૨૧ ॥
 કાલિન્દીકૂલમાશ્રિત્ય જજાપ કામસંજ્ઞકમ્ ।
 બીજં પરમવાગ્દર્પદાયકં સાધકાશ્રયમ્ ॥ ૨૨ ॥
 એતદારાધનાદાપ સ્વારાજ્યર્દ્ધિમનુત્તમામ્ ।
 બલમપ્રહતં લોકે સર્વસિદ્ધિવિધાયકમ્ ॥ ૨૩ ॥

सन्ततिं शिरकालीनां पुत्रपौत्रमयीं शुभाम् ।
धर्मान्वयस्य व्यवस्थाप्य विषयानुपभुज्यथ ।
जगामाप्रतिमः शूरो महेन्द्रालयमुत्तमम् ॥ २४ ॥

एति श्रीमद्देवीभागवते महापुराणोऽष्टादशसाहस्र्यां संछितायां
दशमस्कन्धे मनुत्पत्तिवर्णनं नाम अष्टमोऽध्यायः ॥ १०.८ ॥

१०.८ नवमोऽध्यायः । याक्षुषमनुवृत्तवर्णनम् ।

श्रीनारायण उवाच ।
अथातः श्रूयतां शित्रं देवीमाहात्म्यमुत्तमम् ।
अङ्गापुत्रेण मनुना यथाऽऽप्तं राज्यमुत्तमम् ॥ १ ॥
अङ्गस्य राज्ञः पुत्रोऽभूव्याक्षुषो मनुरुत्तमः ।
षष्ठः सुपुलहं नाम ब्रह्मर्षिं शरणां गतः ॥ २ ॥
ब्रह्मर्षे त्वामहं प्राप्ताः शरणां प्रणतार्तिहन् ।
शाधि मां किङ्करंस्वामिन् येनाहं प्राप्नुयां श्रियम् ॥ ३ ॥
मेदिन्याश्चाधिपत्यं मे स्याद्यथावदभूत्तत् ।
अव्याहृतं भुज्जबलं शस्त्रास्त्रनिपुणं क्षमम् ॥ ४ ॥
सन्ततिश्चिरकालीनाप्यभूत्तं वय उत्तमम् ।
अन्तेऽपवर्गलाभश्च स्यात्तथोपदिशाद्य मे ॥ ५ ॥
एत्येवं वयनं तस्य मनोः कर्णपथेऽभवत् ।
प्रत्युवाच मुनिः श्रीमान् देव्याः संराधनं परम् ॥ ६ ॥
राजन्नाकार्णय वयो मम श्रोत्रसुभं भवत् ।
शिवामाराधयाद्य त्वं तत्प्रसादादिदं भवेत् ॥ ७ ॥
याक्षुष उवाच ।
कीदृगाराधनं देव्यास्तस्याः परमपावनम् ।
केनाकारेण कर्तव्यं कारुण्यार्द्रकृतमर्हसि ॥ ८ ॥
मुनिरुवाच ।
राजन्नाकार्णयतां देव्याः पूजनं परमव्ययम् ।
वाग्भवं बीजमव्यक्तं सञ्जयमनिशं तथा ॥ ९ ॥

त्रिकालं सञ्जपन्मर्त्यो भुक्तिमुक्ती लभेत्तु हि ।
 न बीजं वाग्भवादन्यदस्ति राजन्यनन्दन ॥ १० ॥
 जपात्सिद्धिकरं वीर्यं बलवृद्धिकरं परम् ।
 अेतस्य जपात्प्राप्नोऽपि सृष्टिकर्ता महाबलः ॥ ११ ॥
 विषगुर्यञ्जपतः सृष्टिपालकः परिडीर्तितः ।
 मडेश्चरोऽपि संडर्ता यञ्जपादभवनृप ॥ १२ ॥
 लोकापालास्तथान्येऽपि निग्रहानुग्रहक्षमाः ।
 यदाश्रयादभूवन्ते बलवीर्यमदीकृताः ॥ १३ ॥
 अेवं त्वमपि राजन्य मडेशीं जगदम्बिकाम् ।
 समाराध्य मडर्द्धं य लप्स्यसेऽथिरकालतः ॥ १४ ॥
 अेवं स मुनिवर्येण पुलडेन प्रबोधितः ।
 अङ्गापुत्रस्तपस्तप्तुं जगाम विरञ्जा नदीम् ॥ १५ ॥
 स य तेपे तपस्तीव्रं वाग्भवस्य जपे रतः ।
 बीजस्य पृथिवीपालः शीर्षार्पाणांशिनो विभुः ॥ १६ ॥
 प्रथमेऽब्दे पल्लवाशो द्वितीये तोयभक्षणः ।
 तृतीयेऽब्दे पवनभुक् तस्थौ स्थाणुरिवाचलः ॥ १७ ॥
 अेवं द्वादश वर्षाणि त्यक्त्वाऽरस्य भूभुजः ।
 वाग्भवं जपतो नित्यं मतिरासीच्छुभान्विता ॥ १८ ॥
 तथा य देव्याः परमं मन्त्रं सञ्जपतो रडः ।
 प्रादुरासीज्जगन्माता साक्षाच्छ्रीपरमेश्वरी ॥ १९ ॥
 तेजोमयी दुराधर्षा सर्वदेवमयीश्वरी ।
 उवाचाङ्गतनूजं तं प्रसन्ना ललिताक्षरम् ॥ २० ॥
 देव्युवाच ।
 पृथिवीपाल ते यत्स्याच्चिन्तितं परमं वरम् ।
 तद् भूहि सम्प्रदास्यामि तपसा ते सुतोषिता ॥ २१ ॥
 याक्षुष उवाच ।
 जनासि देवदेवेशि यत्प्रार्थ्यं मनसोऽप्यितम् ।
 अन्तर्यामिस्वर्गपेण तत्सर्वं देवपूजिते ॥ २२ ॥

तथापि मम भाग्येन जातं यत्तव दर्शनम् ।
 भ्रवीमि देवि मे देहि राज्यं मन्वन्तराश्रितम् ॥ २३ ॥
 देव्युवाच ।
 दत्तं मन्वन्तरस्यास्य राज्यं राजन्यसत्तम ।
 पुत्रा मडाभलास्ते य भविष्यन्ति गुणाधिकाः ॥ २४ ॥
 राज्यं निष्कण्टकं भावि मोक्षोऽन्ते यापि निश्चितः ।
 अेवं दत्त्वा परं देवी मनवे वरमुत्तमम् ॥ २५ ॥
 जगामादर्शनं सद्यस्तेन भक्त्या य संस्तुता ।
 सोऽपि राजा मनुः षष्ठः प्रसादात्तु तदाश्रयात् ॥ २६ ॥
 बभूव मनुमान्योऽसौ सार्वभौमसुभैर्वृतः ।
 पुत्रास्तस्य बलोद्युक्ताः कार्यभारसडादृताः ॥ २७ ॥
 देवीभक्ताश्च शूराश्च मडाभलपराङ्गमाः ।
 अन्यत्र माननीयाश्च मडाराज्यसुभास्पदाः ॥ २८ ॥
 अेवं य थाक्षुषमनुर्देव्याराधनतः प्रभुः ।
 बभूव मनुवर्योऽसौ जगामान्ते शिवापदम् ॥ २९ ॥
 षति श्रीमद्देवीभागवते मडापुराणेऽष्टादशसाडस्र्यां संछितायां
 दशमस्कन्धे थाक्षुषमनुवृत्तवर्णनं नाम नवमोऽध्यायः ॥ १०.९ ॥

१०.१० दशमोऽध्यायः । सुरथनृपतिवृत्तवर्णनम् ।

श्रीनारायण उवाच ।
 सप्तमो मनुराभ्यातो मनुर्वैवस्वतः प्रभुः ।
 श्राद्धदेवः परानन्दभोक्ता मान्यस्तु भूभुजाम् ॥ १ ॥
 स य वैवस्वतमनुः परदेव्याः प्रसादतः ।
 तथा तत्तपसा यैव जातो मन्वन्तराधिपः ॥ २ ॥
 अष्टमो मनुराभ्यातः सावर्णिः प्रथितः क्षितौ ।
 स जन्मान्तर आराध्य देवीं तद्भरवाभतः ॥ ३ ॥
 जातो मन्वन्तरपतिः सर्वराजन्यपूजितः ।
 मडापराङ्गमी धीरो देवीभक्तिपरायणः ॥ ४ ॥

નારદ ઉવાચ

કથં જન્માન્તરે તેન મનુનારાધનં કૃતમ્ ।

દેવ્યાઃ પૃથિવ્યુદ્ભવાયાસ્તન્મમાખ્યાતુમર્હસિ ॥ ૫ ॥

શ્રીનારાયણ ઉવાચ ।

ચૈત્રવંશસમુદ્ભૂતો રાજા સ્વારોચિષેઽન્તરે ।

સુરથો નામ વિખ્યાતો મહાબલપરાક્રમઃ ॥ ૬ ॥

ગુણગ્રાહી ધનુર્ધારી માન્યઃ શ્રેષ્ઠઃ કવિઃ કૃતી ।

ધનસઙ્ગહકર્તા ચ દાતા યાચકમણ્ડલે ॥ ૭ ॥

અરીણાં મર્દનો માની સર્વાસ્ત્રકુશલો બલી ।

તસ્યૈકદા બભૂવુસ્તે કોલાવિધ્વંસિનો નૃપાઃ ॥ ૮ ॥

શત્રવઃ સૈન્યસહિતાઃ પરિવાર્યેનમૂર્જિતાઃ ।

રુરુધુર્નગરીં તસ્ય રાજ્ઞો માનધનસ્ય હિ ॥ ૯ ॥

તદા સ સુરથો નામ રાજા સૈન્યસમાવૃતઃ ।

નિર્યયૌ નગરાત્સ્વીયાત્સર્વશત્રુનિબર્હણઃ ॥ ૧૦ ॥

તદા સ સમરે રાજા સુરથઃ શત્રુભિર્જિતઃ ।

અમાત્યૈર્મન્ત્રિભિશ્ચૈવ તસ્ય કોશગતં ધનમ્ ॥ ૧૧ ॥

હૃતં સર્વમશેષેણ તદાતપ્યત ભૂમિપઃ ।

નિષ્કાસિતશ્ચ નગરાત્સ રાજા પરમદ્યુતિઃ ॥ ૧૨ ॥

જગામાશ્રમથારુહ્ય મૃગયામિષતો વનમ્ ।

એકાકી વિજનેઽરણ્યે બભ્રામોદ્ભ્રાન્તમાનસઃ ॥ ૧૩ ॥

મુનેઃ કસ્યચિદાગત્ય સ્વાશ્રમં શાન્તમાનસઃ ।

પ્રશાન્તજન્તુસંયુક્તં મુનિશિષ્યગણૈર્યુતમ્ ॥ ૧૪ ॥

ઉવાસ કઞ્ચિત્કાલં સ રાજા પરમશોભને ।

આશ્રમે મુનિવર્યસ્ય દીર્ઘદૃષ્ટેઃ સુમેધસઃ ॥ ૧૫ ॥

એકદા સ મહીપાલો મુનિં પૂજાવસાનકે ।

કાલે ગત્વા પ્રણમ્યાશુ પપ્રચ્છ વિનયાન્વિતઃ ॥ ૧૬ ॥

મુને મમ મનોદુઃખં બાધતે યાધિસમ્ભવમ્ ।

જ્ઞાતતત્ત્વસ્ય ભૂદૈવ નિષ્પ્રજ્ઞસ્ય ચ સન્તતમ્ ॥ ૧૭ ॥

शत्रुभिर्निर्जितस्यापि हृतराज्यस्य सर्वशः ।
तथापि तेषु मनसि ममत्वं जायते स्फुटम् ॥ १८ ॥

किं करोमि क्व गच्छामि कथं शर्म लभे मुने ।
त्वदनुग्रहमाशासे वद वेदविदां वर ॥ १९ ॥

मुनिरुवाच ।

आकर्ण्य महीपाल महाश्चर्यकरं परम् ।
देवीमालात्म्यमतुलं सर्वकामप्रदं परम् ॥ २० ॥

जगन्मयी मलामाया विष्णुब्रह्महरोद्भवा ।
सा भलादपहृत्यैव जन्तूनां मानसानि हि ॥ २१ ॥

मोहाय प्रतिसंयच्छेदिति जानीहि भूमिप ।
सा सृजत्यभिलं विश्वं सा पालयति सर्वदा ॥ २२ ॥

संडारे हररूपेण संहरत्येव भूमिप ।
कामदात्री मलामाया कालरात्रिर्दुरत्यया ॥ २३ ॥

विश्वसंडारिणी काली कमला कमलावया ।
तस्यां सर्वं जगज्जातं तस्यां विश्वं प्रतिष्ठितम् ॥ २४ ॥

लयमेष्यति तस्यां य तस्मात्सैव परात्परा ।
तस्या देव्याः प्रसादश्च यस्योपरि भवेन्नृप ।
स एव मोहमत्येति नान्यथा धरणीपते ॥ २५ ॥

एति श्रीमद्देवीभागवते महापुराणेऽष्टादशसाहस्र्यां
संछितायां दशमस्कन्धे
सुरथनृपतिवृमत्तवर्णनं नाम दशमोऽध्यायः ॥ १०.१० ॥

१०.११ ऐकादशोऽध्यायः । देवीमालात्म्ये मधुकैटभवधवर्णनम् ।

राजोवाच ।

का सा देवी त्वया प्रोक्ता ब्रूहि कालविदां वर ।
का मोहयति सत्त्वानि काराणं किं भवेद् द्विज ॥ १ ॥

कस्माद्गुत्पद्यते देवी किंरूपा सा किमात्मिका ।
सर्वमाप्स्याहि भूदेव कृपया मम सर्वतः ॥ २ ॥

મુનિરુવાચ ।

રાજન્ દેવ્યાઃ સ્વરૂપં તે વર્ણયામિ નિશામય ।

યથા ચોત્પતિતા દેવી યેન વા સા જગન્મયી ॥ ૩ ॥

યદા નારાયણો દેવો વિશ્વં સંહૃત્ય યોગરાટ્ ।

આસ્તીર્ય શેષં ભગવાન્ સમુદ્ધે નિદ્રિતોઽભવત્ ॥ ૪ ॥

તદા પ્રસ્વાપવશગો દેવદેવો જનાર્દનઃ ।

તત્કર્ણમલસઞ્જાતૌ દાનવૌ મધુકૈટભૌ ॥ ૫ ॥

બ્રહ્માણં હન્તુમધુક્તૌ દાનવૌ ધોરરૂપિણૌ ।

તદા કમલજો દેવો દૃષ્ટ્વા તૌ મધુકૈટભૌ ॥ ૬ ॥

નિદ્રિતં દેવદેવેશં ચિન્તામાપ દુરત્યયામ્ ।

નિદ્રિતો ભગવાનીશો દાનવૌ ચ દુરાસદૌ ॥ ૭ ॥

કિં કરોમિ ક્વ ગચ્છામિ કથં શર્મ લભે હ્યહમ્ ।

એવં ચિન્તયતસ્તસ્ય પદ્યયોનેર્મહાત્મનઃ ॥ ૮ ॥

બુદ્ધિઃ પ્રાદૂરભૂતાત તદા કાર્યપ્રસાધિની ।

યસ્યા વશં ગતો દેવો નિદ્રિતો ભગવાન્ હરિઃ ॥ ૯ ॥

તાં દેવીં શરણં યામિ નિદ્રાં સર્વપ્રસૂતિકામ્ ।

બ્રહ્મોવાચ ।

દેવિ દેવિ જગદ્ધાત્રિ ભક્તાભીષ્ટકૃલપ્રદે ॥ ૧૦ ॥

જગન્માયે મહામાયે સમુદ્રશયને શિવે ।

ત્વદાજ્ઞાવશગાઃ સર્વે સ્વસ્વકાર્યવિધાયિનઃ ॥ ૧૧ ॥

કાલરાત્રિર્મહારાત્રિર્મોહરાત્રિર્મદોત્કટા ।

વ્યાપિની વશગા માન્યા મહાનન્દૈકશેવધિઃ ॥ ૧૨ ॥

મહનીયા મહારાધ્યા માયા મધુમતી મહી ।

પરાપરાણાં સર્વેષાં પરમા ત્વં પ્રકીર્તિતા ॥ ૧૩ ॥

લજ્જા પુષ્ટિઃ ક્ષમા કીર્તિઃ કાન્તિઃ કારુણ્યવિગ્રહા ।

કમનીયા જગદ્ગન્ધા જાગ્રદાદિસ્વરૂપિણી ॥ ૧૪ ॥

પરમા પરમેશાની પરાનન્દપરાયણા ।

એકાગ્રેકસ્વરૂપા ચ સદ્વિતીયા દ્રયાત્મિકા ॥ ૧૫ ॥

त्रयी त्रिवर्गानिलया तुर्या तुर्यपदात्मिका ।
 पञ्चमी पञ्चभूतेशी षष्ठी षष्ठेश्वरीति च ॥ १६ ॥
 सप्तमी सप्तवारेशी सप्तसप्तवरप्रदा ।
 अष्टमी वसुनाथा य नवग्रहमयीश्वरी ॥ १७ ॥
 नवरागकला रम्या नवसङ्ख्या नवेश्वरी ।
 दशमी दशदिक्रुज्या दशाशाव्यापिनी रमा ॥ १८ ॥
 એકાદશાત્મિકા ચૈકાદશરુદ્રનિષેવિતા ।
 એકાદશીતિથિપ્રીતા એકાદશગણાધિપા ॥ ૧૯ ॥
 द्वादशी द्वादशभुजा द्वादशादित्यजन्मभूः ।
 त्रयोदशात्मिका देवी त्रयोदशगणप्रिया ॥ २० ॥
 त्रयोदशाभिधा भिन्ना विश्वेदेवाधिदेवता ।
 यतुर्दशेन्द्रवरदा यतुर्दशमनुप्रसूः ॥ २१ ॥
 पञ्चाधिकदशी वेधा पञ्चाधिकदशी तिथिः ।
 षोडशी षोडशभुजा षोडशेन्दुकलामयी ॥ २२ ॥
 षोडशात्मकचन्द्रांशुव्यामदिव्यकलेवरा ।
 अवेन्द्रपासि देवेशि निर्गुणे तामसोदये ॥ २३ ॥
 त्वया गृहीतो भगवान्देवदेवो रमापतिः ।
 अेतौ दुरासदौ दैत्यौ विकान्तौ मधुकैटभौ ॥ २४ ॥
 अेतयोश्च वधार्थाय देवेशं प्रतिबोधय ।
 मुनिरुवाच ।
 अेवं स्तुता भगवती तामसी भगवत्प्रिया ॥ २५ ॥
 देवदेवं तदा त्यक्त्वा मोडयामास दानवौ ।
 तदैव भगवान्विष्णुः परमात्मा जगत्पतिः ॥ २६ ॥
 प्रबोधमाप देवेशो ददृशे दानवोत्तमौ ।
 तदा तौ दानवौ घोरौ दृष्ट्वा तं मधुसूदनम् ॥ २७ ॥
 युद्धाय कृतसङ्ख्यौ जग्मतुः सन्निधिं હરેઃ ।
 યુયુધે ચ તતસ્તાભ્યાં ભગવાન્મધુસૂદનઃ ॥ ૨૮ ॥
 पञ्चवर्षसहस्राणि बाहुप्रदरणो विभुः ।

તૌ તદાતિબલોન્મત્તૌ જગન્માયાવિમોહિતૌ ॥ ૨૯ ॥

પ્રિયતાં વર ઇત્યેવમૂચતુઃ પરમેશ્વરમ્ ।

એવં તયોર્વચઃ શ્રુત્વા ભગવાનાદિપૂરુષઃ ॥ ૩૦ ॥

વન્ને વધ્યાબુભૌ મેડધ ભવેતામિતિ નિશ્ચિતમ્ ।

તૌ તદાતિબલૌ દેવં પુનરેવોચતુર્હરિમ્ ॥ ૩૧ ॥

આવાં જહિ ન યત્રોર્વી પયસા ચ પરિપ્લુતા ।

તથેત્યુક્ત્વા ભગવતા ગદાશઙ્ખભૃતા નૃપ ॥ ૩૨ ॥

કૃત્વા ચક્રેણ વૈ છિન્ને જઘને શિરસી તયોઃ ।

એવં દેવી સમુત્પન્ના બ્રહ્મણા સંસ્તુતા નૃપ ॥ ૩૩ ॥

મહાકાલી મહારાજ સર્વયોગેશ્વરેશ્વરી ।

મહાલક્ષ્મ્યાસ્તથોત્પત્તિં નિશામય મહીપતે ॥ ૩૪ ॥

ઇતિ શ્રીમદ્દેવીભાગવતે મહાપુરાણેડષ્ટાદશસાહસ્યાં

સંહિતાયાં દશમસ્કન્ધે દેવીમાહાત્મ્યે

મધુકૈટભવધવર્ણનં નામ એકાદશોડધ્યાયઃ ॥ ૧૦.૧૧ ॥

૧૦.૧૨ દ્વાદશોડધ્યાયઃ । દેવીચરિત્રસહિતં સાવર્ણિમનુવૃતાન્તવર્ણનમ્ ।

મુનિરુવાચ ।

મહિષીગર્ભસમ્ભૂતો મહાબલપરાક્રમઃ ।

દેવાન્સર્વાન્પરાજિત્ય મહિષોડભૂજગત્પ્રભુઃ ॥ ૧

સર્વેષાં લોકપાલાનામધિકારાન્મહાસુરઃ ।

બલાનિર્જિત્ય બુભુજે ત્રૈલોક્યૈશ્ચૈર્થમદ્ભુતમ્ ॥ ૨ ॥

તતઃ પરાજિતાઃ સર્વે દેવાઃ સ્વર્ગપરિચ્યુતાઃ ।

બ્રહ્મણાં ચ પુરસ્કૃત્ય તે જગ્મુર્લોકમુક્તમમ્ ॥ ૩ ॥

યત્રોક્તમૌ દેવદેવૌ સંસ્થિતૌ શકુરાચ્યુતૌ ।

વૃતાન્તં કથયામાસુર્મહિષસ્ય દુરાત્મનઃ ॥ ૪ ॥

દેવાનાં ચૈવ સર્વેષાં સ્થાનાનિ તરસાસુરઃ ।

વિનિર્જિત્ય સ્વયં ભુઙ્ક્તે બલવીર્યમદોહ્દતઃ ॥ ૫ ॥

મહિષાસુરનામાસૌ દુષ્ટદૈત્યોડમરેશ્વરૌ ।

वधोपायश्च तस्याशु चिन्त्यतामसुरार्दनौ ॥ ६ ॥
 अेवं श्रुत्वा स भगवान्देवानामार्तियुग्मयः ।
 यकार कोपं सुभुङ्क्तुं तथा शङ्करपद्मजौ ॥ ७ ॥
 अेवं कोपयुतस्यास्य हरेरास्यान्मडीपते ।
 तेजः प्रादुरभूद्दिव्यं सलसार्कसमद्युति ॥ ८ ॥
 अथानुकमतस्तेजः सर्वेषां त्रिदिवौकसाम् ।
 शरीराद्दुद्भवं प्राप उर्षयद्विभुधाधिपान् ॥ ९ ॥
 यदभूच्छम्भुजं तेजो मुष्मस्योदपद्यत ।
 डेशा भभूवुर्याभ्येन वैष्णवेन य भाडवः ॥ १० ॥
 सौभ्येन य स्तनौ जातौ माउन्द्रेण य मध्यमः ।
 वारुणेन ततो भूप जङ्घोऽसम्भभूवतुः ॥ ११ ॥
 नितम्भौ तेजसा भूमेः पादौ ब्राह्मेण तेजसा ।
 पादाङ्गुल्यो भानवेन वासवेन कराङ्गुली ॥ १२ ॥
 कौबेरेण तथा नासा दन्ताः सञ्जज्ञिरे तदा ।
 प्राजापत्येनोत्तमेन तेजसा वसुधाधिप ॥ १३ ॥
 पावकेन य सञ्जातं लोचनत्रितयं शुभम् ।
 सान्ध्येन तेजसा जाते भुकुट्यौ तेजसां निधी ॥ १४ ॥
 कर्णौ वायव्यतो जातौ तेजसो मनुजाधिप ।
 सर्वेषां तेजसा देवी जाता मलिषमर्दिनी ॥ १५ ॥
 शूलं ददौ शिवो विष्णुश्चक्रं शङ्खं य पाशभृत् ।
 डुताशनो ददौ शक्तिं मारुतश्चापसायकौ ॥ १६ ॥
 वज्रं महेन्द्रः प्रददौ घण्टां यैरावताद् गजात् ।
 कालदण्डं यमो ब्रह्मा याक्षमालाकमण्डलू ॥ १७ ॥
 दिवाकरो रश्मिमावां रोमकूपेषु सन्ददौ ।
 कालः ऋगं तथा यर्म निर्मलं वसुधाधिप ॥ १८ ॥
 समुद्रो निर्मलं डारमजरे याम्बरे नृप ।
 यूडामणिं कुण्डले य कटकानि तथाङ्गदे ॥ १९ ॥

અર્ધચન્દ્રં નિર્મલં ચ નૂપુરાણિ તથા દદૌ ।
 ઐવેચકં ભૂષણં ચ તસ્યૈ દેવ્યૈ મુદાન્વિતઃ ॥ ૨૦ ॥
 વિશ્વકર્મા ચોર્મિકાશ્ચ દદૌ તસ્યૈ ધરાપતે ।
 હિમવાન્વાહનં સિહં રત્નાનિ વિવિધાનિ ચ ॥ ૨૧ ॥
 પાનપાત્રં સુરાપૂર્ણં દદૌ તસ્યૈ ધનાધિપઃ ।
 શેષશ્ચ ભગવાન્દેવો નાગહારે દદૌ વિભુઃ ॥ ૨૨ ॥
 અન્યૈરશેષવિભુષૈર્માનિતા સા જગન્મયી ।
 તાં તુષ્ટુવુર્મહાદેવીં દેવા મહિષપીડિતાઃ ॥ ૨૩ ॥
 નાનાસ્તોત્રૈર્મહિશાનીં જગદુદ્ભવકારિણીમ્ ।
 તેષાં નિશમ્ય દેવેશી સ્તોત્રં વિભુધપૂજિતા ॥ ૨૪ ॥
 મહિષસ્ય વધાર્થાય મહાનાદં ચકાર હ ।
 તેન નાદેન મહિષશ્ચકિતોડભૂદ્ધરાપતે ॥ ૨૫ ॥
 આસસાદ જગદ્ધાર્ત્રીં સર્વસૈન્યસમાવૃતઃ ।
 તતઃ સ યુયુધે દેવ્યા મહિષાખ્યો મહાસુરઃ ॥ ૨૬ ॥
 શસ્ત્રાસ્ત્રૈર્બહુધા ક્ષિપ્તૈઃ પૂરયન્નમ્બરાન્તરમ્ ।
 ચિક્ષુરો ગ્રામણીઃ સેનાપતિર્દુર્ધરદુર્મુખૌ ॥ ૨૭ ॥
 બાહ્લસ્તામ્રકશ્ચૈવ બિડાલવદનોડપરઃ ।
 એતૈશ્ચાન્યૈરસડ્ગ્ધ્યાતૈઃ સડ્ગ્રામાન્તકસન્નિભૈઃ ॥ ૨૮ ॥
 યોધૈઃ પરિવૃતો વીરો મહિષો દાનવોત્તમઃ ।
 તતઃ સા કોપતામ્રાક્ષી દેવી લોકવિમોહિની ॥ ૨૯ ॥
 જઘાન યોધાન્સમરે દેવી મહિષમાશ્રિતાન્ ।
 તતસ્તેષુ હતેષ્વેવ સ દૈત્યો રોષમૂર્ચ્છિતઃ ॥ ૩૦ ॥
 આસસાદ તદા દેવીં તૂર્ણાં માયાવિશારદઃ ।
 રૂપાન્તરાણિ સમ્ભેજે માયયા દાનવેશ્વરઃ ॥ ૩૧ ॥
 તાનિ તાન્યસ્ય રૂપાણિ નાશયામાસ સા તદા ।
 તતોડન્તે માહિષં રૂપં બિભ્રાણમમરાદનમ્ ॥ ૩૨ ॥
 પાશેન બદ્ધ્વા સુદૃઢં છિન્ત્વા ખડ્ગેન તચ્છિરઃ ।
 પાતયામાસ મહિષં દેવી દેવગણાન્તકમ્ ॥ ૩૩ ॥

ङाङाङुतं ततः शेषं सैन्यं भग्नं द्विशो दश ।
 तुष्टुवुर्देवदेवेशीं सर्वे देवाः प्रमोदिताः ॥ ३४ ॥
 अेवं लक्ष्मीः समुत्पन्ना मडिषासुरमर्दिनी ।
 राजञ्छृणु सरस्वत्याः प्राट्टुर्भावो यथाभवत् ॥ ३५ ॥
 अेकदा शुम्भनामासीद्वैत्यो मद्भलोत्कटः ।
 निशुम्भश्चापि तद्भ्राता मडाभलपराङ्मः ॥ ३६ ॥
 तेन सम्पीडिता देवाः सर्वे भ्रष्टश्रियो नृप ।
 डिमवन्तमथासाध देवीं तुष्टुवुरादरात् ॥ ३७ ॥
 देवा ङियुः ।
 जय देवेशि भक्तानामार्तिनाशनकोविदे ।
 दानवान्तकडूपे त्वमजरामरणेऽनघे ॥ ३८ ॥
 देवेशि भक्तिशुलभे मडाभलपराङ्मे ।
 विष्णुशङ्करब्रह्माद्विस्वडूपेऽनन्तविक्रमे ॥ ३९ ॥
 सृष्टिस्थितिकरे नाशकारिडे कान्तिदायिनि ।
 मडाताण्डवसुप्रीते मोददायिनि माधवि ॥ ४० ॥
 प्रसीद देवदेवेशि प्रसीद करुणाभिधे ।
 निशुम्भशुम्भसम्भूतभयापाराभ्युवारिधे ॥ ४१ ॥
 उद्धरास्मान् प्रपन्नार्तिनाशिडे शरणागतान् ।
 अेवं संस्तुवतां तेषां त्रिदशानां धरापते ॥ ४२ ॥
 प्रसन्ना गिरिजा प्राड भूत स्तवनकारणाम् ।
 अेतस्मिन्नन्तरे यस्याः कोशडुपात्समुत्थिता ॥ ४३ ॥
 डौशिकी सा जगत्यूज्या देवान्प्रीत्येदमभवतीत् ।
 प्रसन्नाडं सुरश्रेष्ठः स्तवेनोत्तमडुपिणी ॥ ४४ ॥
 प्रियतां वर षत्युक्ते देवाः संवप्रिरे वरम् ।
 शुम्भनामावरो भ्राता निशुम्भस्तस्य विश्रुतः ॥ ४५ ॥
 त्रैलोक्यमोजसाङ्कान्तं दैत्येन बलशालिना ।
 तद्ग्रथश्चिन्त्यतां देवि दुरात्मा दानवेश्वरः ॥ ४६ ॥

आधते सततं देवि तिरस्कृत्य निजैजसा ।
 देव्युवाच ।
 देवशत्रुं पातयिष्ये निशुम्भं शुम्भमेव च ॥ ४७ ॥
 स्वस्थास्तिष्ठत भद्रं वः कष्टकं नाशयामि वः ।
 धृत्युक्त्वा देवदेवेशी देवान्सेन्द्रान्श्यामयी ॥ ४८ ॥
 जगामादर्शनं सद्यो मिषतां त्रिदिवौकसाम् ।
 देवाः समागता दृष्टाः सुवर्णाद्रिगुडां शुभाम् ॥ ४९ ॥
 यादमुएडौ पश्यतःस्म भृत्यौ शुम्भनिशुम्भयोः ।
 दृष्ट्वा तां यारुसर्वाङ्गीं देवीं लोकविमोहिनीम् ॥ ५० ॥
 कथयामासतू राज्ञे भृत्यौ तौ यादमुएडकौ ।
 देव सर्वासुरश्रेष्ठ रत्नभोगार्ह मानद ॥ ५१ ॥
 अपूर्वा कामिनी दृष्टा यावाभ्यां रिपुमर्दन ।
 तस्याः सम्भोगयोग्यत्वमस्त्येव तव साम्प्रतम् ॥ ५२ ॥
 तां समानय यार्वङ्गीं सुदृक्ष्व सौभ्यसमन्वितः ।
 तादृशी नासुरी नारी न गन्धर्वी न दानवी ॥ ५३ ॥
 न मानवी नापि देवी यादृशी सा मनोहरा ।
 अयेवं भृत्यवयः श्रुत्वा शुम्भः परबलार्दनः ॥ ५४ ॥
 दूतं सम्भेषयामास सुग्रीवं नाम दानवम् ।
 स दूतस्त्वरितं गत्वा देव्याः सविधमादरात् ॥ ५५ ॥
 वृत्तान्तं कथयामास देव्यै शुम्भस्य यद्दयः ।
 देवि शुम्भासुरो नाम त्रैलोक्यविजयी प्रभुः ॥ ५६ ॥
 सर्वेषां रत्नवस्तूनां भोक्ता मान्यो द्विवौकसाम् ।
 तदुक्तं शृणु मे देवि रत्नभोक्ताऽभव्ययः ॥ ५७ ॥
 त्वं यापि रत्नभूतासि भज मां यारुलोचने ।
 सर्वेषु यानि रत्नानि देवासुरनरेषु च ॥ ५८ ॥
 तानि मय्येव सुभगे भज मां कामजै रसैः ।
 देव्युवाच ।
 सत्यं वदसि उे दूत दैत्यराजप्रियङ्गुरम् ॥ ५९ ॥

प्रतिज्ञा या मया पूर्वं कृता साप्यनृता कथम् ।
 भवेत्तां शृणु मे दूत या प्रतिज्ञा मया कृता ॥ ६० ॥
 यो मे दर्पं विधुनुते यो मे बलमपोडति ।
 यो मे प्रतिबलो भूयात्स अेव मम भोगभाक् ॥ ६१ ॥
 तत अेनां प्रतिज्ञां मे सत्यां कृत्वासुरेश्वरः ।
 गृह्णातु पाणिं तरसा तस्याशक्यं किमत्र लि ॥ ६२ ॥
 तस्माद् गच्छ मडादूत स्वामिनं ब्रूहि यादृतः ।
 प्रतिज्ञां यापि मे सत्यां विधास्यति बलाधिकः ॥ ६३ ॥
 अेवं वाक्यं मडादेव्याः समाकर्ण्य स दानवः ।
 कथयामास शुम्भाय देव्या वृत्तान्तमादितः ॥ ६४ ॥
 तदाप्रियं दूतवाक्यं शुम्भः श्रुत्वा मडाबलः ।
 कोपमाडारयामास मडान्तं दनुजाधिपः ॥ ६५ ॥
 ततो धूम्राक्षनामानं दैत्यं दैत्यपतिः प्रभुः ।
 आदितेश शृणु वयो धूम्राक्ष मम यादृतः ॥ ६६ ॥
 तां दृष्टां केशपाशेषु ढत्वाध्यानीयतां मम ।
 समीपमविलम्बेन शीघ्रं गच्छस्व मे पुरः ॥ ६७ ॥
 धत्यादेशं समासाध दैत्येशो धूम्रलोचनः ।
 षष्ट्यासुराणां सडितः सडस्राणां मडाबलः ॥ ६८ ॥
 तुडिनायलमासाध देव्याः सविधमेव सः ।
 उअ्यैर्देवीं जगादाशु भज दैत्यपतिं शुभे ॥ ६९ ॥
 शुभं नाम मडावीर्यं सर्वभोगानवाप्नुडि ।
 नोयेत्केशान्गृडित्वा त्वां नेष्ये दैत्यपतिं प्रति ॥ ७० ॥
 धत्युक्ता सा ततो देवी दैत्येन त्रिदशारिणा ।
 उवाच दैत्य यद् ब्रूषे तत्सत्यं ते मडाबल ॥ ७१ ॥
 राजा शुम्भासुरस्त्वं य डिं करिष्यसि तद्गद ।
 धत्युक्तो दैत्यपोडघावत्तूर्णं शस्त्रसमन्वितः ॥ ७२ ॥
 भस्मसात्तं यकाराशु डुडुगारेण मडेश्वरी ।
 ततः सैन्यं वाडनेन देव्या भग्नं मडीपते ॥ ७३ ॥

દિશો દશાભજચ્છીઘ્નં હાહાભૂતમચેતનમ્ ।
 તદ્ભૂતાન્તં સમાશ્રુત્ય સ શુભ્નો દૈત્યરાડ્ વિભુઃ ॥ ૭૪ ॥
 ચુકોપ ચ મહાકોપાદ્ ભુકુટીકુટિલાનનઃ ।
 તતઃ કોપપરીતાત્મા દૈત્યરાજઃ પ્રતાપવાન્ ॥ ૭૫ ॥
 ચાણ્ડં મુણ્ડં રક્તબીજં ક્રમતઃ પ્રૈષયદ્વિભુઃ ।
 તે ચ ગત્વા ત્રયો દૈત્યા વિક્રાન્તા બહુવિક્રમાઃ ॥ ૭૬ ॥
 દેવીં ગ્રહીતુમારબ્ધયત્તાસ્તે હ્યભવન્બલાત્ ।
 તાનાપતત એવાસૌ જગદ્ધાત્રી મદોલ્કટા ॥ ૭૭ ॥
 શૂલં ગહીત્વા વેગેન પાતયામાસ ભૂતલે ।
 સસૈન્યાન્નિહતાઞ્શ્રુત્વા દૈત્યાંસ્ત્રીન્દાનવેશ્વરૌ ॥ ૭૮ ॥
 શુભ્મશ્ચૈવ નિશુભ્મશ્ચ સમાજગમતુરોજસા ।
 નિશુભ્મશ્ચૈવ શુભ્મશ્ચ કૃત્વા યુદ્ધં મહોલ્કટમ્ ॥ ૭૯ ॥
 દેવ્યાશ્ચ વશગૌ જાતૌ નિહતૌ ચ તયાસુરૌ ।
 ઇતિ દૈત્યવરં શુભ્મં ઘાતયિત્વા જગન્મયી ॥ ૮૦ ॥
 વિબુઘૈઃ સંસ્તુતા તદ્વત્સાક્ષાદ્વાગીશ્વરી પરા ।
 એવં તે વર્ણિતો રાજન્ પ્રાદુર્ભાવોડતિરમ્યકઃ ॥ ૮૧ ॥
 કાલ્યાશ્ચૈવ મહાલક્ષ્યાઃ સરસ્વત્યાઃ ક્રમેણ ચ ।
 પરા પરેશ્વરી દેવી જગત્સર્ગા કરોતિ ચ ॥ ૮૨ ॥
 પાલનં ચૈવ સંહારં સૈવ દેવી દધાતિ હિ ।
 તાં સમાશ્રય દેવેશીં જગન્મોહનિવારિણીમ્ ॥ ૮૩ ॥
 મહામાયાં પૂજયતમાં સા કાર્યં તે વિધાસ્યતિ ।
 શ્રીનારાયણ ઉવાચ ।
 ઇતિ રાજા વચઃ શ્રુત્વા મુનેઃ પરમશોભનમ્ ॥ ૮૪ ॥
 દેવીં જગામ શરણં સર્વકામફલપ્રદામ્ ।
 નિરાહારો યતાત્મા ચ તન્મનાશ્ચ સમાહિતઃ ॥ ૮૫ ॥
 દેવીમૂર્તિં મૃણ્મર્યાં ચ પૂજયામાસ ભક્તિતઃ ।
 પૂજનાન્તે બલિં તસ્યૈ નિજગાત્રાસૃજં દદત્ ॥ ૮૬ ॥

तदा प्रसन्ना देवेशी जगद्योनिः कृपावती ।
 प्रादुर्भाव पुरतो वरं ब्रूहीति भाषिणी ॥ ८७ ॥
 स राजा निजमोक्षस्य नाशनं ज्ञानमुत्तमम् ।
 राज्यं निष्कण्टकं यैव याचति स्म मહેश्वरीम् ॥ ८८ ॥
 देव्युवाच ।
 राजन्निष्कण्टकं राज्यं ज्ञानं वै मोक्षनाशनम् ।
 भविष्यति मया दत्तमस्मिन्नेव भवे तव ॥ ८९ ॥
 अन्यथ्य शृणु भूपाल जन्मान्तरवियेष्टितम् ।
 भानोर्जन्म समासाद्य सावर्णिर्भविता भवान् ॥ ९० ॥
 तत्र मन्वन्तरस्यापि पतित्वं बहुविद्धमम् ।
 सन्ततिं बहुलां यापि प्राप्स्यते मद्भराद्भवान् ॥ ९१ ॥
 अवेवं दत्त्वा वरं देवी जगामादर्शनं तदा ।
 सोऽपि देव्याः प्रसादेन जातो मन्वन्तराधिपः ॥ ९२ ॥
 अवेवं ते वर्णितं साधो सावर्णोर्जन्म कर्म य ।
 अेतत्पठंस्तथा शृण्वन्देव्यनुग्रहमाप्नुयात् ॥ ९३ ॥
 एति श्रीमद्देवीभागवते महापुराणेऽष्टादशसाहस्र्यां
 संछितायां दशमस्कन्धे देवीचरित्रसहितं
 सावर्णिमनुवृत्तान्तवर्णनं नाम द्वादशोऽध्यायः ॥ १०.१२ ॥

१०.१३ त्रयोदशोऽध्यायः । भ्रामरीचरित्रवर्णनम् ।

श्रीनारायण उवाच ।
 अथातः श्रूयतां शेषमनूनां चित्रमुद्भवम् ।
 यस्य स्मरणमात्रेण देवीभक्तिः प्रजायते ॥ १ ॥
 आसन्वैवस्वतमनोः पुत्राः षड् विमलोदयाः ।
 कुरुषश्च पृषध्रश्च नाभागो द्रिष्ट अवेव य ॥ २ ॥
 शर्यातिश्च त्रिशङ्कुश्च सर्वे अवेव महाभवाः ।
 ततः षडेव ते गत्वा कालिन्धास्तीरमुत्तमम् ॥ ३ ॥
 निराडारा जितश्वासाः पूजां यकुस्ततः स्थिताः ।

દેવ્યા મહીમયીં મૂર્તિં વિનિર્માય પૃથક્પૃથક્ ॥ ૪ ॥
 વિવિધૈરુપચારૈસ્તાં પૂજયામાસુરાદૃતાઃ ।
 તતશ્ચ સર્વ એવૈતે તપઃસારા મહાબલાઃ ॥ ૫ ॥
 જીર્ણપર્ણાશના વાયુભક્ષણાસ્તોયજીવનાઃ ।
 ધૂમ્રપાના રશ્મિપાનાઃ ક્રમશઃ બહુશ્રમાઃ ॥ ૬ ॥
 તતસ્તેષામાદરેણારાધનં કુર્વતાં સદા ।
 વિમલા મતિરુત્પન્ના સર્વમોહવિનાશિની ॥ ૭ ॥
 બભૂવુર્મનુપુત્રાસ્તે દેવીપાદૈકચિન્તનાઃ ।
 મત્યા વિમલયા તેષામાત્મન્યેવાપ્પિલં જગત્ ॥ ૮ ॥
 દર્શનં સઞ્જગામાશુ તદદ્ભુતમિવાભવત્ ।
 એવં દ્વાદશવર્ષાન્તે તપસા જગદીશ્વરી ॥ ૯ ॥
 પ્રાદુર્ભભૂ દેવેશી સહસ્રાર્કસમદ્યુતિઃ ।
 તાં દૃષ્ટ્વા વિમલાત્માનો રાજપુત્રાઃ ષડેવ તે ॥ ૧૦ ॥
 તુષ્ટુલુર્ભક્તિનમ્રાન્તઃકરણા ભાવસંયુતાઃ ।
 રાજપુત્રા ઊચુઃ ।
 મહેશ્વરિ જયેશાનિ પરમે કરુણાલયે ॥ ૧૧ ॥
 વાગભવારાધનપ્રીતે વાગભવપ્રતિપાદિતે ।
 ક્લીઙ્કારવિગ્રહે દેવિ ક્લીઙ્કારપ્રીતિદાયિનિ ॥ ૧૨ ॥
 કામરાજમનોમોદદાયિનીશ્વરતોષિણિ ।
 મહામાયે મોદપરે મહાસામ્રાજયદાયિનિ ॥ ૧૩ ॥
 વિષ્ણ્વર્કહરશકાદિસ્વરૂપે ભોગવર્ધિનિ ।
 એવં સ્તુતા ભગવતી રાજપુત્રૈર્મહાત્મભિઃ ॥ ૧૪ ॥
 પ્રસાદસુમુખી દેવી પ્રોવાચ વચનં શુભમ્ ।
 દેવ્યુવાચ ।
 રાજપુત્રા મહાત્માનો ભવન્તસ્તપસા યુતાઃ ॥ ૧૫ ॥
 નિષ્કલ્મષાઃ શુદ્ધધિયો જાતા વૈ મદુપાસનાત્ ।
 વરં મનોગતં સર્વં યાચધ્વમવિલમ્બિતમ્ ॥ ૧૬ ॥
 પ્રસન્નાહં પ્રદાસ્યામિ યુષ્માકં મનસિ સ્થિતમ્ ।

राजपुत्रा ङियुः ।

देवि निष्कण्टकं राज्यं सन्ततिश्चिरञ्जुविनी ॥ १७ ॥

भोगा अव्याहता कामं यशस्तेजो मतिश्च उ ।

अङ्कुण्डितत्वं सर्वेषामेष अेव वरो ङितः ॥ १८ ॥

देव्युवाच ।

अेवमस्तु य सर्वेषां भवतां यन्मनोगतम् ।

अथान्यदपि मे वाङ्मयं भूयतामादरादिदम् ॥ १९ ॥

भवन्तः सर्वे अेवैते मन्वन्तरपतीश्वराः ।

सन्तत्या दीर्घया भोगैरनेकैरपि सङ्गमः ॥ २० ॥

अप्णुण्डितभलैश्चर्यं यशस्तेजोविभूतयः ।

भवितारो मत्प्रसादाद्राजपुत्राः ङमेषा तु ॥ २१ ॥

श्रीनारायण उवाच ।

अेवं तेभ्यो वरान्दत्त्वा भ्रामरी जगदम्बिका ।

अन्तर्धानं जगामाशु भक्त्या तैः संस्तुता सती ॥ २२ ॥

ते राजपुत्राः सर्वेऽपि तस्मिञ्जन्मन्यनुत्तमम् ।

राज्यं मङ्गीगतान्भोगान्भुङ्क्षुश्च मङ्गीजसः ॥ २३ ॥

सन्ततिं याप्णुण्डितां ते समुत्पाद्य मङ्गीतले ।

वंशं संस्थाप्य सर्वेऽपि मनूनां पतयोऽभवन् ॥ २४ ॥

भवान्तरे ङमेषैव सावर्णिपदभागिनः ।

प्रथमो दक्षसावर्णिर्नवमो मनुरीरितः ॥ २५ ॥

अव्याहृतभलो देव्याः प्रसादादभवद्विभुः ।

द्वितीयो मेरुसावर्णिर्दशमो मनुरेव य ॥ २६ ॥

बभूव मन्वन्तरपो मङ्गदेवीप्रसादतः ।

तृतीयो मनुराप्यातः सूर्यसावर्णिनामकः ॥ २७ ॥

अेकादशो मङ्गीत्साहस्तपसा स्वेन भावितः ।

यतुर्थश्चन्द्रसावर्णिर्द्वादशो मनुराऽ विभुः ॥ २८ ॥

देवीसमाराधनेन जातो मन्वन्तरेश्वरः ।

पञ्चमो रुद्रसावर्णिस्त्रयोदशमनुः स्मृतः ॥ २९ ॥

મહાબલો મહાસત્ત્વો બભૂવ જગદીશ્વરઃ ।
 ષષ્ઠશ્ચ વિષ્ણુસાવર્ણિશ્ચતુર્દશમનુઃ કૃતી ॥ ૩૦ ॥
 બભૂવ દેવીવરતો જગતાં પ્રથિતઃ પ્રભુઃ ।
 ચતુર્દશૈતે મનવો મહાતેજોબલૈર્યુતાઃ ॥ ૩૧ ॥
 દેવ્યારાધનતઃ પૂજ્યા વન્દ્યા લોકેષુ નિત્યશઃ ।
 મહાપ્રતાપિનઃ સર્વે ભ્રામર્યાસ્તુ પ્રસાદતઃ ॥ ૩૨ ॥
 નારદ ઉવાચ ।
 કેયં સા ભ્રામરી દેવી કથં જાતા કિમાત્મિકા ।
 તદાખ્યાનં વદ પ્રાજ્ઞ વિચિત્રં શોકનાશકમ્ ॥ ૩૩ ॥
 ન તૃપ્તિમધિગચ્છામિ પિબન્દેવીકથામૃતમ્ ।
 અમૃતં પિબતાં મૃત્યુર્નાસ્ત્ય શ્રવણતો યતઃ ॥ ૩૪ ॥
 શ્રીનારાયણ ઉવાચ ।
 શ્ણુ નારદ વક્ષ્યામિ જગન્માતુર્વિચેષ્ટિતમ્ ।
 અચિન્ત્યાવ્યક્તરૂપાયા વિચિત્રં મોક્ષદાયકમ્ ॥ ૩૫ ॥
 યદ્યચ્ચરિત્રં શ્રીદેવ્યાસ્તત્સર્વં લોકહેતવે ।
 નિર્વ્યાજયા કરુણયા પુત્રે માતુર્યથા તથા ॥ ૩૬ ॥
 પૂર્વં દૈત્યો મહાનાસીદરુણાખ્યો મહાબલઃ ।
 પાતાલે દૈત્યસંસ્થાને દેવદ્વેષી મહાબલઃ ॥ ૩૭ ॥
 સ દેવાઞ્જેતુકામશ્ચ ચકાર પરમં તપઃ ।
 પદ્મસમ્ભવમુદ્દિશ્ય સ નસ્ત્રાતા ભવિષ્યતિ ॥ ૩૮ ॥
 ગત્વા હિમવતઃ પાર્શ્વે ગડ્ગાજલસુશીતલે ।
 પક્વપાર્ણાશનો યોગી સન્નિરુઘ્ય મરુદ્રણમ્ ॥ ૩૯ ॥
 ગાયત્રીજપસંસક્તઃ સકામસ્તમસા યુતઃ ।
 દશવર્ષસહસ્રાણિ તતો વારિકણાશનઃ ॥ ૪૦ ॥
 દશવર્ષસહસ્રાણિ તતઃ પવનભોજનઃ ।
 દશવર્ષસહસ્રાણિ નિરાહારોડભવત્તતઃ ॥ ૪૧ ॥
 એવં તપસ્યતસ્તસ્ય શરીરાદૃત્થિતોડનલઃ ।
 દદાહ જગતીં સર્વાં તદદ્ભુતમિવાભવત્ ॥ ૪૨ ॥

डिमिदं डिमिदं येति देवाः सर्वे यदम्पिरे ।
 सन्त्रस्ताः सकला लोका ब्रह्माणां शरणां ययुः ॥ ४३ ॥
 विज्ञापितं देववरैः श्रुत्वा तत्र यतुर्भुवः ।
 गायत्रीसहितो ऽससमाद्बो ययौ मुदा ॥ ४४ ॥
 प्राणमात्रावशिष्टं तं धमनीशतसङ्कुलम् ।
 शुष्कोदरे क्षामगात्रं ध्यानमीलितलोचनम् ॥ ४५ ॥
 ददर्श तेजसा दीप्तं द्वितीयमिव पावकम् ।
 वरं वरय भद्रं ते वत्स यन्मनसि स्थितम् ॥ ४६ ॥
 श्रुतिमात्रेण सन्तोषकारकं वाक्यमूयिवान् ।
 श्रुत्वा ब्रह्ममुपाद्गार्गीं सुधाधारामिवारुणः ॥ ४७ ॥
 उन्मीलिताक्षः पुरतो ददर्श जलजोद्भवम् ।
 गायत्रीसहितं देवं यतुर्वेदसमन्वितम् ॥ ४८ ॥
 अक्षस्रङ्कुण्डिकाडस्तं जपन्तं ब्रह्म शाश्वतम् ।
 दृष्ट्वोत्थाय ननामाय स्तुत्वा य विविधैः स्तवैः ॥ ४९ ॥
 वरं वने स्वबुद्धिस्थं मा भवेन्मृत्युरित्यपि ।
 श्रुत्वारुणवयो ब्रह्मा बोधयामास सादरम् ॥ ५० ॥
 ब्रह्मविष्णुमहेशाद्या मृत्युना कवलीकृताः ।
 तदान्येषां तु का वार्ता मरणे दानवोत्तम ॥ ५१ ॥
 वरं योग्यं ततो ब्रूहि दातुं यः शक्यते मया ।
 नात्राग्रहं प्रकुर्वन्ति बुद्धिमन्तो जनाः क्वचित् ॥ ५२ ॥
 एति ब्रह्मवयः श्रुत्वा पुनः प्रोवाय सादरम् ।
 न युद्धे न य शस्त्रास्त्रात्र पुमभ्यो नापि योषितः ॥ ५३ ॥
 द्विपाद्भ्यो वा यतुष्पाद्भ्यो नोभयाकारतस्तथा ।
 भवेन्मे मृत्युरित्येवं देव देहि वरं प्रभो ॥ ५४ ॥
 बलं य विपुलं देहि येन देवजयो भवेत् ।
 एति तस्य वयः श्रुत्वा तथास्त्विति वयोऽब्रवीत् ॥ ५५ ॥
 दत्त्वा वरं जगामाशु पद्मजः स्वं निडेतनम् ।
 ततोऽरुणाभ्यो दैत्यस्तु पातालात्स्वाश्रयस्थितान् ॥ ५६ ॥

दैत्यानाकारयामास ब्रह्मणो वरदर्पितः ।
 आगत्य तेऽसुराः सर्वे दैत्येशं तं प्रचङ्किरे ॥ ५७ ॥
 दूतं च प्रेषयामासुर्युद्धार्थममरावतीम् ।
 दूतवाङ्मयं तदा श्रुत्वा देवराऽभयकम्पितः ॥ ५८ ॥
 देवैः सार्धं जगामाशु ब्रह्मणः सदनं प्रति ।
 ब्रह्मविषणू पुरस्कृत्य जग्मुस्ते शङ्करालयम् ॥ ५९ ॥
 विचारं चङ्किरे तत्र वधार्थं ते सुरद्रुडाम् ।
 अतस्मिन्समये तत्र दैत्यसेनासमावृतः ॥ ६० ॥
 अरुणाम्ब्यो दैत्यराजो जगामाशु त्रिविष्टपम् ।
 सूर्येन्दुयमवह्नीनामधिकारान्पृथक्पृथक् ॥ ६१ ॥
 स्वयं चकार तपसा नानारूपधरो मुने ।
 स्वस्वस्थानस्थिताः सर्वे जग्मुः उवासाभाण्डलम् ॥ ६२ ॥
 शशंसुः शङ्करं देवाः स्वस्वदुःखं पृथक्पृथक् ।
 मडान् विचारस्तत्रासीत्किं कर्तव्यमतः परम् ॥ ६३ ॥
 न युद्धेन च शस्त्रास्त्रैर्न पुम्भ्यो नापि योषितः ।
 द्विप्राद्भ्यो वा यतुष्प्राद्भ्यो नोभयाकारतोऽपि वा ॥ ६४ ॥
 मृत्युर्भवेदिति ब्रह्मा प्रोवाच वचनं यतः ।
 एति चिन्तातुराः सर्वे कर्तुं किञ्चिन्न च क्षमाः ॥ ६५ ॥
 अतस्मिन्समये तत्र वागभूदशरीरिणी ।
 भजध्वं भुवनेशानीं सा वः कार्यं विधास्यति ॥ ६६ ॥
 गायत्रीजपसंसकृतो दैत्यराऽयदि तां त्यजेत् ।
 मृत्युयोग्यस्तदा भूयादित्युच्चैस्तोषकारिणी ॥ ६७ ॥
 श्रुत्वा दैवीं तथा वाणीं मन्त्रयामासुरादृताः ।
 भृङ्गस्मृतिं समाहूय वचनं प्राढ देवराट् ॥ ६८ ॥
 गुरो गच्छ सुराणां तु कार्यार्थमसुरं प्रति ।
 यथा भवेच्च गायत्रीत्यागस्तस्य तथा कुरु ॥ ६९ ॥
 अस्माभिः परमेशानीं सेव्यते ध्यानयोगतः ।

प्रसन्ना सा भगवती साडाथ्यं ते कश्चिच्छति ॥ ७० ॥
 धृत्यादिश्य गुरुं सर्वे जग्मूर्जाम्बूनदेश्वरीम् ।
 सास्मान्दैत्यभयत्रस्तान् पालयिष्यति शोभना ॥ ७१ ॥
 तत्र गत्वा तपश्चर्यां यद्गुः सर्वे सुनिष्ठिताः ।
 मायाभीजजपासक्ता देवीमभपरायणाः ॥ ७२ ॥
 भृङ्गस्यतिस्तदा शीघ्रं जगामासुरसन्निधौ ।
 आगतं मुनिवर्यं तं पप्रच्छाय स दैत्यराट् ॥ ७३ ॥
 मुने कुत्रागमः कस्मात्किमर्थमिति मे वद ।
 नाहं युष्मत्पक्षपाती प्रत्युतारातिरेव य ॥ ७४ ॥
 धिति तस्य वयः श्रुत्वा प्रोवाय मुनिनायकः ।
 अस्मत्सेव्या य या देवी सा त्वया पूज्यतेऽनिशम् ॥ ७५ ॥
 तस्मादस्मत्पक्षपाती न भवेस्त्वं कथं वद ।
 धिति तस्य वयः श्रुत्वा मोहितो देवमायया ॥ ७६ ॥
 तत्याज परमं मन्त्रमभिमानेन सत्तम ।
 गायत्रीत्यागतो दैत्यो निस्तेजस्को बभूव ह ॥ ७७ ॥
 कृतकार्यो गुरुस्तस्मात्स्थानान्निर्गतवान्पुनः ।
 ततो वृत्तान्तमभिलं कथयामास वज्रिणे ॥ ७८ ॥
 सन्तुष्टास्ते सुराः सर्वे भेजिरे परमेश्वरीम् ।
 अेवं बभुवुः काले कस्मिंश्चित्समये मुने ॥ ७९ ॥
 प्रादुरासीजजग्न्माता जगन्मङ्गलकारिणी ।
 कोटिसूर्यप्रतीकाशा कोटिकन्दर्पसुन्दरी ॥ ८० ॥
 चित्रानुलेपना देवी चित्रवासोयुगान्विता ।
 विचित्रमात्याभरणा चित्रभ्रमरमुष्टिका ॥ ८१ ॥
 वराभयकरा शान्ता करुणामृतसागरा ।
 नानाभ्रमरसंयुक्तापुष्पमालाविराजिता ॥ ८२ ॥
 भ्रामरीभिर्विचित्राभिरसङ्ख्याभिः समावृता ।
 भ्रमरैर्गायमानैश्च ह्रीङ्कारमनुमन्वहम् ॥ ८३ ॥

સમન્તતઃ પરિવૃતા કોટિકોટિભિરમ્બિકા ।
 સર્વશૃંગારવેષાઢ્યા સર્વવેદપ્રશંસિતા ॥ ૮૪ ॥
 સર્વાત્મિકા સર્વમથી સર્વમડ્ગલરૂપિણી ।
 સર્વજ્ઞા સર્વજનની સર્વા સર્વેશ્વરી શિવા ॥ ૮૫ ॥
 દૃષ્ટ્વા તાં તરલાત્માનો દેવા બ્રહ્મપુરોગમાઃ ।
 તુષ્ટુવુર્લુષ્ટમનસો વિષ્ટરશ્રવસાં શિવામ્ ॥ ૮૬ ॥
 દેવા ઊચુઃ ।
 નમો દેવિ મહાવિદ્યે સૃષ્ટિસ્થિત્યન્તકારિણિ ।
 નમઃ કમલપત્રાક્ષિ સર્વાધારે નમોઽસ્તુ તે ॥ ૮૭ ॥
 સવિશ્વતૈજસપ્રાણાવિરાટ્સૂત્રાત્મિકે નમઃ ।
 નમો વ્યાકૃતરૂપાયૈ કૂટસ્થાયૈ નમો નમઃ ॥ ૮૮ ॥
 દુર્ગે સર્ગાદિરહિતે દુષ્ટસંરોધનાર્ગલે ।
 નિરર્ગલપ્રેમગમ્યે ભર્ગે દેવિ નમોઽસ્તુ તે ॥ ૮૯ ॥
 નમઃ શ્રીકાલિકે માતર્નમો નીલસરસ્વતિ ।
 ઉગ્રતારે મહોગ્રે તે નિત્યમેવ નમો નમઃ ॥ ૯૦ ॥
 નમઃ પીતામ્બરે દેવિ નમસ્ત્રિપુરસુન્દરિ ।
 નમો ભૈરવિ માતૃગિ ધૂમાવતિ નમો નમઃ ॥ ૯૧ ॥
 છિન્નમસ્તે નમસ્તેઽસ્તુ ક્ષીરસાગરકન્યકે ।
 નમઃ શાકમ્ભરિ શિવે નમસ્તે રક્તદન્તિકે ॥ ૯૨ ॥
 નિશુમ્ભશુમ્ભદલનિ રક્તબીજવિનાશિનિ ।
 ધૂમ્રલોચનનિર્ણાશે વૃત્રાસુરનિબર્હિણિ ॥ ૯૩ ॥
 ચાણ્ડમુણ્ડપ્રમથિનિ દાનવાન્તકરે શિવે ।
 નમસ્તે વિજયે ગડ્ગે શારદે વિકચાનને ॥ ૯૪ ॥
 પૃથ્વીરૂપે દયારૂપે તેજોરૂપે નમો નમઃ ।
 પ્રાણરૂપે મહારૂપે ભૂતરૂપે નમોઽસ્તુ તે ॥ ૯૫ ॥
 વિશ્વમૂર્તે દયામૂર્તે ધર્મમૂર્તે નમો નમઃ ।
 દેવમૂર્તે જ્યોતિમૂર્તે જ્ઞાનમૂર્તે નમોઽસ્તુ તે ॥ ૯૬ ॥
 ગાયત્રિ વરદે દેવિ સાવિત્રિ ચ સરસ્વતિ ।

नमः स्वाडे स्वधे मातर्दक्षिणे ते नमो नमः ॥ ८७ ॥

नेति नेतीति वाङ्मयैर्या बोध्यते सकलागमैः ।

सर्वप्रत्यक्षस्वरूपां तां भजामः परदेवताम् ॥ ८८ ॥

भ्रमरैर्वैष्टिता यस्माद् भ्रामरी या ततः स्मृता ।

तस्यै देव्यै नमो नित्यं नित्यमेव नमो नमः ॥ ८९ ॥

नमस्ते पार्श्वयोः पृष्ठे नमस्ते पुरतोऽम्बिके ।

नम ऊर्ध्वं नमश्चाधः सर्वत्रैव नमो नमः ॥ १०० ॥

कृपां कुरु मडादेवि मणिद्वीपाधिवासिनि ।

अनन्तकोटिभ्रमाण्डनायिके जगदम्बिके ॥ १०१ ॥

जय देवि जगन्मातर्जय देवि परात्परे ।

जय श्रीभुवनेशानि जय सर्वोत्तमोत्तमे ॥ १०२ ॥

कल्याणगुणरत्नानामाकरे भुवनेश्वरि ।

प्रसीद परमेशानि प्रसीद जगतोरणे ॥ १०३ ॥

श्रीनारायण उवाच ।

धृति देववयः श्रुत्वा प्रगल्भं मधुरं वयः ।

उवाच जगदम्भा सा मत्तकोडिलभाषिणी ॥ १०४ ॥

देव्युवाच ।

प्रसन्नाढं सदा देवा वरदेशशिभामणिः ।

भ्रुवन्तु विभुधाः सर्वे यदेव स्थाय्यिकीर्षितम् ॥ १०५ ॥

देवीवाक्यं सुराः श्रुत्वा प्रोयुर्दुःखस्य कारणम् ।

दुष्टदैत्यस्य यरितं जगद्धाधाकरं परम् ॥ १०६ ॥

देवभ्रातृभ्राणवेदानां डेलनं नाशनं तथा ।

स्थानभ्रंशं सुराणां य कथयामासुरादृताः ॥ १०७ ॥

भ्रतृभ्राणो वरदानं य यथावत्ते समूचिरे ।

श्रुत्वा देवभुभाद्भाणीं मडाभगवती तदा ॥ १०८ ॥

प्रेरयामास उस्तस्थान्भ्रमरान्भ्रामरी तदा ।

पार्श्वस्थानग्नभागस्थान्नात्रानात्रपधरांस्तथा ॥ ११० ॥

जनयामास बहुशो यैर्व्याप्तं भुवनत्रयम् ।

मटथीयूथवत्तेषां समुदायस्तु निर्गतः ॥ ११० ॥
तदान्तरिक्षं तैर्व्याप्तमन्धकारः क्षितावभूत् ।
दिवि पर्वतशृङ्गेषु द्रुमेषु विपिनेष्वपि ॥ १११ ॥
भ्रमरा एव सञ्जातास्तदद्भुतमिवाभवत् ।
ते सर्वे दैत्यवक्षांसि दारयामासुरद्रुताः ॥ ११२ ॥
नरं मधुकरं यद्ब्रह्मक्षिकाः कोपसंयुताः ।
उपायो न य शस्त्राणां तथास्त्राणां तदाभवत् ॥ ११३ ॥
न युद्धं न य सम्भाषा डेवलं मरुणं जलु ।
यस्मिन् यस्मिन् स्थले ये ये स्थिता दैत्या यथा यथा ॥ ११४ ॥
तत्रैव य तथा सर्वे मरुणं प्रापुरुत्समयाः ।
परस्परं समाचारो न कस्याप्यभवत्तदा ॥ ११५ ॥
क्षामात्रेण ते सर्वे विनष्टा दैत्यपुङ्गवाः ।
कृत्वेत्थं भ्रमराः कार्यं देवीनिकटमाययुः ॥ ११६ ॥
आश्चर्यमेतदाश्चर्यमिति लोकाः समूचिरे ।
किं चित्रं जगदम्बाया यस्या मायेयमीदृशी ॥ ११७ ॥
ततो देवगाणाः सर्वे ब्रह्मविष्णुपुरोगमाः ।
निमग्ना उर्षजलधौ पूजयामासुरम्भिकाम् ॥ ११८ ॥
नानोपयारैर्विविधैर्नानोपायनपाणयः ।
जयशब्दं प्रकुर्वाणा मुमुयुः सुमनांसि य ॥ ११९ ॥
दिवि द्रुन्दुभयो नेदुर्ननृतुश्चासुरोगाणाः ।
पेठुर्वेदान्मुनिश्रेष्ठा गन्धर्वाद्या जगुस्तथा ॥ १२० ॥
मृदङ्गमुरजावीणाढक्काऽमरुनिःस्वनैः ।
घण्टाशङ्खनिनादैश्च व्याप्तमासीज्जगत्त्रयम् ॥ १२१ ॥
नानास्तोत्रैस्तदा स्तुत्वा भूध्याधायाज्जलीस्तथा ।
जय मातर्जयेशानीत्येवं सर्वे समूचिरे ॥ १२२ ॥
ततस्तुष्टा महादेवी वरान्दत्त्वा पृथक्पृथक् ।
स्वस्मिंश्च विपुलां भक्तिं प्रार्थिता तैर्ददौ य ताम् ॥ १२३ ॥

પશ્યતામેવ દેવાનામન્તર્ધાનં ગતા તતઃ ।
ઇતિ તે સર્વમાપ્યાતાં ભ્રામર્યાશ્ચરિતં મહત્ ॥ ૧૨૪ ॥
પઠતાં શૃણ્વતાં ચૈવ સર્વપાપપ્રણાશનમ્ ।
શ્રુતમાશ્ચર્યજનકં સંસારાર્ણવતારકમ્ ॥ ૧૨૫ ॥
એવં મનૂનાં સર્વેષાં ચરિતં પાપનાશનમ્ ।
દેવીમાહાત્મ્યસંયુક્તં પઠન્શૃણ્વન્શુભપ્રદમ્ ॥ ૧૨૬ ॥
યશ્ચૈતત્પઠતે નિત્યં શૃણુયાઘોડનિશં નરઃ ।
સર્વપાપવિનિર્મુક્તો દેવીસાયુજ્યમાપ્નુયાત્ ॥ ૧૨૭ ॥
ઇતિ શ્રીમદ્દેવીભાગવતે મહાપુરાણેડષ્ટાદશસાહસ્ર્યાં
સંહિતાયાં દશમસ્કન્ધે
ભ્રામરીચરિત્રવર્ણનં નામ ત્રયોદશોડધ્યાયઃ ॥ ૧૦.૧૩ ॥
॥ ઇતિ શ્રીમદ્દેવીભાગવતે મહાપુરાણે દશમસ્કન્ધઃ સમાપ્તઃ ॥

Encoded and proofread by Vishwas Bhide

——
10 Shrimaddevibhagavatamahapurane Dashamah Skandhah
pdf was typeset on March 31, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

